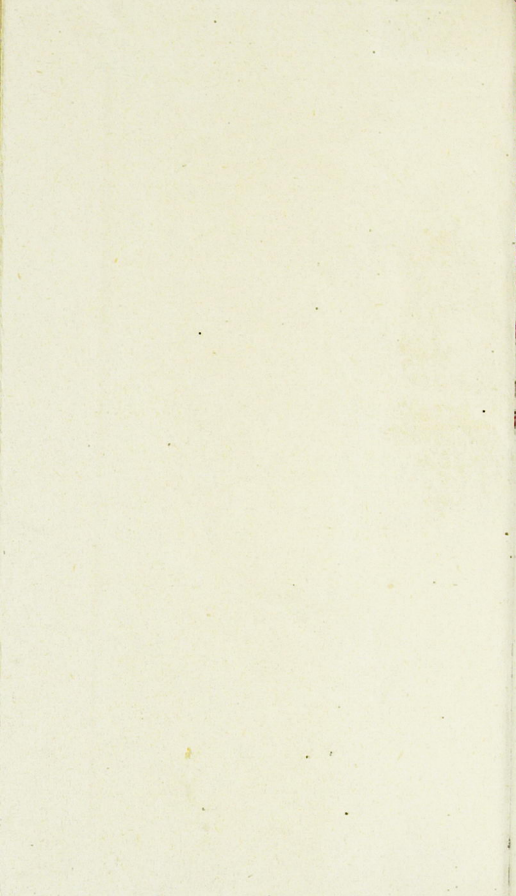
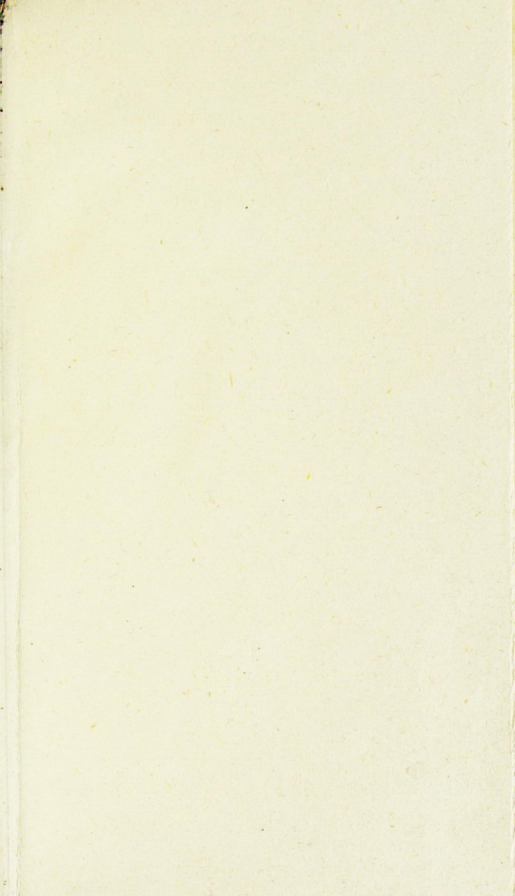
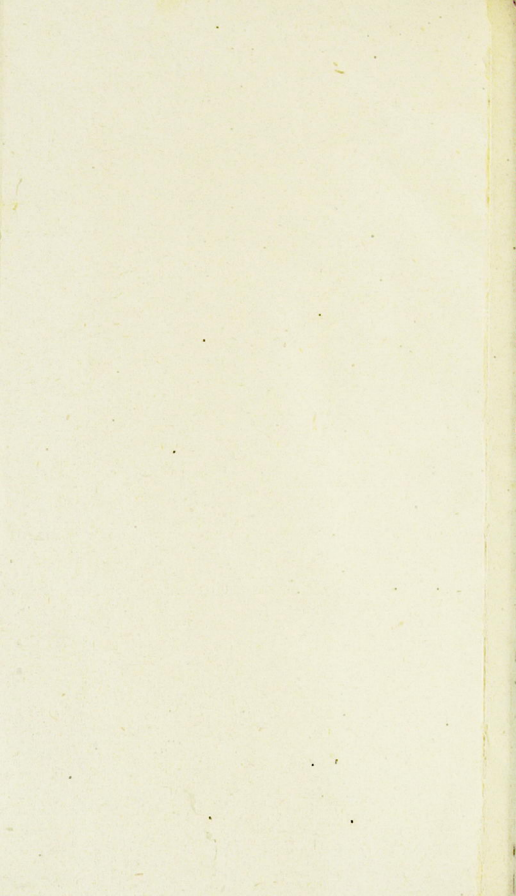

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԹԱՏԵՐԳԱԿԱՆ

22

SAINT
BERNARD
ST.
MASS.

22

891.99

4-

Ա՝

ԿԵՂԾ ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏԸ

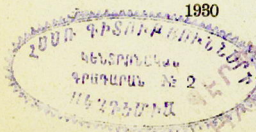
ՇՔԵՂ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ
ՄԷԿ ԱՐԱՐ

Բ.

ՊԱՆՏԱՆՈՆԻ ՃԱՇԸ
ԿԱՄ

ԱԿԱՆՋԻ ԿԵՐԱԿՈՒՐԸ
ՄԷԿ ԱՐԱՐ

ՎԵՆԵՏԻԿ Ս. ՂԱԶԱՐ
1980

ՀԱՅԿԱՆ ԳՐԱՏԱԿԱՆ
HARRY G. BERTELIAN
837 WASHINGTON ST.
BOSTON MASS

ԿԵՂԾ ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏԸ

ԳՐԵՑ

ՅՈՎԱՍԷՓ ՊԵՐԻԿՈՅ

ԹԱՐԳ ԱՆԵՑ

Հ. ՅԱԿՈՎԲ Վ. ՏԻՐՈՅԵԱՆ

Ա Ն Ջ Ի Ն Ք

ԱՍՊԵՏ ՍՈՒՐԷՆ } Ոստիկանապետ Հ. Ա.

Պ. ԳԵՂԱՄ } Նուիրակ Հ. Ա.

ԳԱՍՊԱՐ }
ԶԱՐԵՀ } Ոստիկաններ Հանրային Ապահով:
ՌՈՒԲԷՆ }

Պ. ԴԱԻԻԹ

Պ. ԳԻՍԱԿ

ՍԻՍԱԿ անուանարկ ոմն

ԳԱՐԵԳԻՆ ԴԻՄԱՔՍԵԱՆ անգործ ոմն

Պանդոկի ծառայ մը

Հեռախօսի պաշտօնեայ մը

ԿԵՂԾ ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏԸ

Ներկայացուցնը արդի ժամանակս խոս-
լիոյ քաղաքի մը մէջ տեղի կ'ունենայ:

ԱՐԱՐՈՒԱԾ ՄԻԱԿ

Ա. Ա. ի Հանրային ազատութեան պաշտօ-
նարանը պարզ և յոշոյ, գրքերով զարդարուած:
խորը՝ քաղաքապետարանը. կողմնակի դռներ:
ժողովրդեան ձախակողմը գրասենդան մը. աջա-
կողմը բանի մը արուներ ապիս անդին
ցրուած. — Գիմնազի պատին վրայ՝ աջ կողմը
գրադարան մը. ձախ կողմը՝ հեռախօս մը: —
Գրասենդանը գրեթէ ծածկուած կ'երևի գիրքե-
րով, երկայնածոյ վերարկուներ . . . : Գրա-
սենդանին ետեւը՝ որուն վրայ քաղ մը կը
վառի, կրակարան մը կայ: — Այս ամէնը
խնամքով մը գետեղուած կ'ըլլան:

Տ Ե Ս Ի Լ Ա Ռ Ա Զ Ի Ն

ԳԱՍՊԱՐ միայն, յետոյ ԶԱՐԵՀ

Գասպար. — (Բեմին վրայ կանգուն, հեռքը՝
գրպանի հայելի մը բռնած, ընչազքը շտկելու
գրադած է): Հո՛ն . . . մեծ տգեղութիւն մը
չերեւիր. ստոյգ է որ իմս՝ յունական կիսա-
դէմք մը չէ, բայց անոր տեղ՝ ունիմ կուլիէլ-
մոսական մեծ պեխեր որ . . . բայց ի՞նչ ունի

այս թշուառականը որ չուզեր ուղիղ կենալ ... (սեխը շտկելով՝ յոչոչում) այո՛ ... կը հասկնամ ... սակայն անկէ աւելի գէշերը կան ... և . . . մոէ՛ . . . մի՛ շարժիր ... շիփշիտակ ... այսպէ՛ս, ահա եղաւ. կը տեսնես որ յաղթեցի ... ա՛հ. ա՛հ: (Գրպակը կը դնէ հայելիին և կը պատրաստուի ծոխի գլանիկներու տուփը համել):

Զարեհ. — (քաղաքացւոյ զգեստ հագած՝ պայքոցիկի մը պէս ներս կը մտնէ և գլխարկը կը նետէ սեղանի մը վրայ): Անճոռնի ... բարի լոյս Գասպար ...

Գասպար. — Ո՛հ, Զարեհ սիրելիս, և ...

Զարեհ. — (գրասեղանին վրայ ձրագը վաւումում տեսնելով) Բայց ի՞նչ կ'ընես դու այդ ճրագով ... կրողը տանի ... չե՞ս տեսներ որ լուսացեր է:

Գասպար. — Ի՛նչ կայ որ.

Զարեհ. — Առաւօտ եղեր և շատոնց անցեր է:

Գասպար. — Այո՛, բայց ...

Զարեհ. — (ուժով) Բայց չե՞ս տեսներ որ արևն ալ ծագեր է ... կրողը տանի քեզի.

Գասպ. — Գետինն անցնի ... ինչպէ՛ս դու կ'ըսես, բայց ի՛նչ բան կ'ուզես որ ընեմ:

Զարեհ. — (գայրացած) ճրագուն, գետինն անց ...

Գասպար. — Դո՛ւ անցնիս, հասկցայ ...

Զարեհ. — Ճրագը.

Գասպար. — Ա՛հ, ձանձրացուցիչ, և ո՞վ կրնայ հասկնալ քու լեզուդ. սպասէ՛, սպասէ՛ որ գլանիկս վառեմ: Մենք Հանրային ապահովութեան խեղճ պահապաններս խնայողութիւն պէտք է ընենք ամէն բանի մէջ, լուցկիներու վրայ ալ ...

Զարեհ. — Գետինն անցնի ցուրտը, ձիւնը ... և հիմայ որ կծկուած եմ այս մարմնոյն մէջ:

Գասպար. — Ի՛նչ ունիս որ ինձի գայրացածի

պէս կ'երեւիս : Իմ սերելի Զարեհս հո՛ս եկուր ... հո՛ս եկուր ... ծուխի գլանիկ մ'ա՛ռ. ասիկա նշանաւոր դեղ մըն է գրգռուած ջիդերու դէմ :

Զարեհ. — Շնորհակա՛լ եմ :

Գառարար. — Ծխէ՛, ծխէ՛ :

Զարեհ. — Յօժարութիւն չունիմ :

Գառարար. — Օ՛ն ուրեմն, ծխէ՛ ...

Զարեհ. — (ուժգիւն) Կամք չունիմ, և եթէ սուտ կ'ըսեմ, ապտա՛կ մ'իյնծի :

Գառարար. — (ծուխը գրպանը դնելով) Աւելի աղէկ :

Զարեհ. — (ուժով) Է՛հ ...

Գառարար. — Այո՛ ... աւելի աղէկ, վասն ... զի ... և (մէկկէն) ճիշտ տեղն է, Պ. Նուիրաւ կին խնդիր՞ը :

Զարեհ. — Ոստիկանապետին տունը զացեր է տեսնելու համար թէ ի՞նչպէս :

Գառարար. — Ա՛հ, նուագագոյն չարը : Կէս ժամ կ'ընէ, տե՛ս, ստիպողական հեռագիր մը հասաւ : Ըստ սովորութեան ես Ռուբէնին ձեռքով զրկեցի զայն Պ. Ոստիկանապետին տունը, եվերջինս ինծի շուտ մը հեռախօսեց որ իրեն զրկեմ Պ. Նուիրակը. բայց որովհետեւ Պ. Նուիրակը քեզի հետ էր, այս կերպով Ռուբէնը զձեզ փնտռելու զրկեցի : Տեսա՞ր արդեօք զինքը :

Զարեհ. — Զո՞ւմ :

Գառարար. — Ռուբէնը :

Զարեհ. — Բնաւ ... այսօր երբեք անոր երեսը տեղած չեմ :

Գառարար. — Բա՛հ, փոյթ չէ, հիմա հոն զնացած կ'ըլլայ, այնպէս չէ՞ : Ի՞նչ կ'ըսես :

Զարեհ. — Կրո՞ղը տանի ... թէ սուտ կ'ըսեմ ապտակ մ'ուտեմ :

Գառարար. — Կը հաւատամ ըսածիդ և կը խնայեմ քեզ ապտակը : Եւ ի՞նչպէս զնաց ուրեմն արշաւանքը :

Չարեհ. — Նուիրակը յիմարութիւն մը գործեց:
Գասպար. — (ձեռացնելով) Յիմարութիւն մը:
 Ի՞նչ բանի մէջ ...

Չարեհ. — (որ զնացած կ'ըլլայ կրակարանին մօտ) Բայց քիչ մը կրակ վառէ՛, չե՞ս տեսներ կը սառիմ, սաստիկ ցուրտ կ'ընէ: ...

Գասպար. — Քիչ մը համբերութիւն ունեցիր, վայրկեանէ մը հոս պիտի ըլլայ Ռուբէնը ... և

Չարեհ. — Ի՛նչ. Ռուբէն ... Ռուբէն ... անիկա խենթին մէկն է ... դու առեն մը դեռ պիտի սպասես Ռուբէնին: Բայց վառէ՛ սա կրակը. արձան մը կ'երեւիս ինձ ... գետինն անցնի:

Գասպար. — (մինչդեռ կրակը կը վառէ) Ճիշդ որ ջիղերդ ոտք ելեր են, սիրելիս, այս առաւօտ ... ծխէ՛ ... դեղ մ'է ասիկա որ չի սխալիր գրգռուած ջիղերու դէմ ...: (Չարեհը ձեռացնելով) Ահա կրակը վառուած է ... մօտեցիր անոր ... գետինն անցնիս:

Չարեհ. — (շուտով) ... Ապրիս լորամարգի ... հանճար մըն ես, տաղանդ մը. գլուխ մը ... ամենակարող ... տարածենք սրունքնիս, այսպէս ... թեւս կռթնցնելու աթոռ մը տո՛ւր ինձի ... (Գասպար կը գործադրէ) ա՛յսպէս, ապրի՛ս լորամարգի:

Գասպար. — Ուրեմն պատմէ՛, պատմէ՛ տեսնենք որչափ ձերբակալութիւններ ըրիք.

Չարեհ. — Բայց ինչ անյարմար խօսքեր բերնէդ կ'ելլէ: Յուսանք թէ Ոստիկանապետը բարի մէկը ըլլայ, ապա թէ ոչ, սիրելիս, ջուրը խիտ շատ պղտորած է:

Գասպար. — Բայց սուրճեփը ձեզի շատ ապահովցուցեր էր որ ...

Չարեհ. — Ծպտեալ սրճարան մտանք՝ ծածուկ դռնէ մը: Սրճարանապետը իմացուց Նուիրակին թէ, անոնք որ փախուցեր էին կեղծ դրամները, սրահին մէջ գնդասեղանին տակ

կը գտնուին և հարկ եղած բոլոր նշանները տուաւ մեզի: Ներս մտանք, Նուիրակը պահ մը կեցաւ մտածեց. բայց յետոյ որոշում տուաւ. բաց թողուցի դռները. երիտասարդ մը ձերբակալեցի որ երեսուն տարեկան մը պիտի բլլար. ի՞նչ է անունդ ... ցոյց տուր ինծի թղթապանակդ. ոչինչ. պայուսակդ ... ոչինչ ... և ինծի հրամայուեցաւ խուզարկել զինքը: Մինչ ևս այս գործին ետեւէ էի և Նուիրակը կեղծ դրամներուն երեւան գալուն կը սպասէր, միւս ընկերները դռները բաց տեսնելով ... , աներեւոյթ եղան:

Գաւապար. — (ծիծաղելով) Ա՛հ, ա՛հ, ա՛հ.

Զարեհ. — Այն ատեն օրճարանապետը Նուիրակին ուսին գարկաւ ձեռքովը և ըսաւ մեզի: Զուագեղ մ'եփեցիք: Եղածը ճիշտ այսպէս է, և եթէ սուտ կ'ըսեմ ... ապտակ մ'ինծի: Գետինն անցնի:

Գաւապար. — (ուժով) Գետինն տակը ...

ՏԵՍԻԼ ԵՐԿՐՈՐԳ

ԳԵՂԱՄ, ՆՈՒՐԱԿ և ՎԵՐԻՆԵՐ

Նուիր. — (կը մտնէ մինչ Գաւապար կ'ըսէ «գետնին տակը»): Որո՞ւ կ'ուղղես այդ խօսքը:

Գաւապար. — Ա ... ա ...

Զարեհ. — (շուտով) Այս կրակին որ չուզեր բռնկիլ:

Նուիր. — Շո՛ւտ, շո՛ւտ տղաքներ, քանի մը վայրկեանէն պիտի հասնի Նոր Ոստիկանապետը, ասպետ Սուրէն, այնպէս ըրէք որ ամէն բան կարգի մէջ գտնուի: Ո՞ւր է Ռուբէնը:

Գաւապար. — Անիկա դեռ զձեզ փնտռելու հետ է, Պ. Նուիրակ:

Նուիր. — Բայց ինչո՞ւ համար:

Գաւապար. — Վասն զի Պ. Ոստիկանապետը տախտղաբար կ'ուզէր զձեզ, և ...

Նուիր. — Հասկցայ: Ինձի իմացնելու համար ասպետ Սուրէնի հասնիլը: Եւ հիմա այն անմիտ Ուրբէնը՝ ո՛վ գիտէ երբ պիտի դառնայ:

Գաւապար. — Կարող է ժուռ գալ բոլոր քաղաքը:

Նուիր. — Ապահովապէս: Եւ դու Զարեհ, չըլլայ թէ խօսք մը փախցնես բերնէդ երէկ զիշերուան հանգիպածին վրայ:

Զարեհ. — Մունջ պիտի ըլլամ:

Նուիր. — Կեցցե՛ս: Տեսնենք թէ պիտի կարենամ իրենց որջերէն դուրս հանել այն սրիկաները, որոնք այնչափ մանելիք թել կուտան մեզի: Հասկցա՞ք ըսածս, և ո՛չ մէկ բառ. համամիտ էք:

Զարեհ. — Կատարելապէս: Եթէ սուտ ըսեմ ... ասպտակ մը:

Գաւապար. — Դուք կը ճանչնա՞ք զինքը Պ. Նուիրակ:

Նուիր. — Հարցնելո՞ւ բան է թէ զինքը կը ճանչնամ: Նա Գիրէնցէի մէջ Նուիրակ էր, երբ ես դեռ պարզ պաշտօնեայ մ'էի: Բարի մարդ մը, մի՛ տարակուսիք (նեւախօսի զանգակը կը հնչէ. Նուիրակը հեւախօսիկ տալի) Պատրաստ ... այո՛ ... հէ՞ ... որո՞ւ ճաշարան ... կրկնէ՛ ... ա՛հ, Ազգային ... (դադար) վիրաւորուած ... դժբախտութիւն ... հիմա, հիմա (նեւախօսիկ զանգակը կը կախէ և հաղորդակցութիւնը կը վերցնէ): Կոիւ մը Ազգային ճաշարանին մէջ, մարդ մը վիրաւորուած. հարկ է վազել շուտով: Դու Զարեհ, հետս եկուր, և դու Գաւապար

Ոստիկանապետին հասնելուն սպասէ: Պիտի հեռագրեմ:

Դաստպար. — Ապա Ռուբէնը:

Եղիշ. — Թող սպասէ (դուրս կելլէ):

ՏԵՍԻՒ, ԵՐՐՈՐԴ

ԳԱՍՊԱՐ միայն եւ ներսէն ձայն.

Դաստպար. — Էհ, իրաւունք ունէր այն մարդը, Հանրային Ազատութեան պահապաններս նմանցնելու շատ մը ծիրանի գօտիներու: Մենք կ'երեւանք ... հորիզոնին վրայ ... երբ մորիկն արդէն անցեր է ... ինչ և իցէ:

Չայն. — (ներքոյն) Կաթ ...

Դաստպար. — Էհ ... Կաթը ... Շատ լաւ, կու գամ (դուս կ'ելլէ աջ կողմէն):

ՏԵՍԻՒ, ԶՈՐՐՈՐԴ

ԳԱՐԵԳԻՆ ԳԻՄԱՔՍԵԱՆ միայն
յետոյ հեռագրի պաշտօնեայն

Դիմար. — (Ժածուկ ներս կը նայի զննելով: Էրկայն, սեւ վերնագգեստ մ'ունի հագած աստրախանի մուշտակե օձիքով, կարկտած կօշիկներով, պինդ, ամուշտ և մաշտ գրկաւորով: Վերնագգեստը սինչեւ վիզը կոճկոշած՝ կը ծածկէ կարկատուն, գրեթէ կեղտոտ հագոշտ մը: Հագիւ քէ ներս կը մտնէ գլխարկը կը հանէ և կը դնէ միջ-

նապրան մօտ եղած արուսիկ վրայ: Անմօրուս
է, երկու վար կախուած պեխերով և ան-
խընամ մագերով: Սակայն իր զնացքը ...
գրեթէ վսեմ է ... և կը մատնէ իր վիճակը):
Ներելի՞ է ... ներելի՞ է ... քայլ մ'առաջ
առնենք ... մէկը չկա՞յ ... տարօրինակ բան,
ի՞նչպէս կարելի է ... տե՛ս, նայէ՛, նայէ՛ մէկ
մը ... զիրենք փնտռելու ալ ըլլաս, կենդա-
նութիւն ցոյց չեն տար ... ջուրը բերնի՞ն
մէջ: Ա՛հ, եթէ յաջողիմ զիս ձերբակալել
տալ, նպատակիս հասած կ'ըլլամ, ... անիծած
անօթութիւն: Բայց ե՞րբ պիտի վերջացնեմ
օդով զիս կերակրելը: Շատ ժամանակ է որ
ծնօտներս պարապութեան մէջ կը շարժեմ ...
չմոռնալու համար ծամելու գործողութիւնը:
Իրք ... հանդերձեալ աշխարհին:

Հեռ. պաշտ. — Ներելի՞ է:

Դիմարս. — (ընազդարար) Առա՛ջ եկուր:

Հեռ. Պաշտ. — Հեռագիր մը (զայն կու տայ
անոր):

Դիմարս. — Բայց ես չեմ ...

Հեռ. Պաշտ. — Փո՛յթ չէ, փո՛յթ չէ, կը վե-
րադառնամ ընկալագրին համար, պատրաստէ՛
զայն ստորագրուած ... մնաս բարով (կ'ելլէ):

Դիմարս. — Բարո՛ւ մնալ: Բէ՛հ, վերջապէս
մէկը հոս պիտի գայ, ասիկա անոր կը յանձ-
նեմ ... մանաւանդ թէ ... լաւագոյնը ...
միասին կը յանձնենք զմեզ, որովհետեւ անօ-
թութիւնը, Աստուած է որ հանճարը կը
ստեղծէ, կը սպաննէ անգործութիւնը, միտքը
կը սրէ և ապուշը իմաստուն կը դարձնէ,
ներշնչեց ինծի գողցած կեղծել բան մը ու
երթալ ձերբակալել տալ ինքզինքս: Ուրեմն,
ես որ ինքզինքս յանձնելու համար եկած եմ
հոս ... նախ այս հեռագիրը պիտի յանձնեմ:
Ի՛րք հանդերձեալ աշխարհին: Կեղծել՝ ըսի:
Սխալեցայ: Ստուգիւ լաւագոյն պիտի ըլլայ

րսել. գողցայ զայն ... մոռցայ իմ մաշած
 վերարկուս սրճարանի մը մէջ կեռին
 վրայ, անոր տեղ այս զգեստը առնելու հա-
 մար: Ասիկա սխալմունք մ'է և ուրիշ ոչինչ
 աւելի: Ես պատրաստ եմ զայս ետ տալու
 երբ իմ վերարկուս ինծի վերադարձուի:
 Ուրեմն: Ա՛հ (զայրոյրի նօսալով մը կը
 պատռէ ձեռագիրը) բարբարոս և չարաղէտ
 բախտ: Եւ րսել թէ ես պիտի կարենայի
 միլիոնատէր ըլլալ ... ի՞նչ հանդերձեալ աշ-
 խարհին ... միլիոնատէ՛ր ... հակառակաւ
 կը բաւէր որ աղքատ ծնանելու տեղ՝ հարուստ
 ծնած ըլլայի ... բայց հիմա անօթութենէ
 կը ճաթիմ (ուրիշ մէկ զօրաւորագոյն նօսա-
 յով մը, երկու կտոր կ'ընէ ձեռագիրը) բար-
 բարո՞ս բախտ ... անէ՛ծք. հիմա անխելքու-
 թիւն մ'ըրի: Շատցուցի հեռագիրը (չորս
 կողմը նայելով) ի՞նչպէս ընեմ, ինչպէս ...
 ա՛հ, ահաւասիկ, զայն կրակին կը յանձնեմ
 և երթայ բարով ... ես բան մը չեմ գիտեր
 ... խարոյկին մէջ ... (կենալով, Ո՛հ ...
 կեցիր, սիրելի Գիմաքսեան, որովհետեւ ես
 չուզելով պատռուցի զայն, տեսնենք քիչ մը
 թէ ի՞նչ գրուած է անոր մէջ: Ոստիկանու-
 թեան մէկ գաղտնիքը իմանալը դիւրաւ չի
 պատահիր: (կը միացնէ երկու կտորները և
 կը կարդայ դժուարութեամբ «Գնացքը կոր-
 սուած: Պիտի հասնիմ երկրորդով ժամ 12:
 Ոստիկանապետ ասպետ Սուրէն»: Ո՛հ, ի՞նչ
 աղէկ, ուրեմն ոստիկանապետ չկայ: Բէ՛հ,
 ասիկա նշանակութիւն չունի: Անգամ մը
 որ ձերբակալուիմ, մէկը պիտի մտածէ ան-
 չուշտ իմ օրապահիկս տալու ինծի: Ո՛հ ...
 (կը բացուի աջակողմեան դռնը):

ՏԵՍԻՆ, ՀԻՆԳԵՐՈՐԳ

ԳԻՄԱՔՍԵԱՆ և զԱՍՊԱՐ

Գառար. — Բարի լոյս: Պ. Ոստիկանապետն էք ...

Դիմար. — (առանց ուզելու բերնէն կը փախցրնէ անունը զոր կարպացեր էր հեռագրին մէջ) Ասպետ Սուրէն ... ես եմ ...

Գառար. — (ցատքելով) Ա՜հ Հրամանադ ես ... Պ. Ոստիկանապետն էք, ներեցէք, ներեցէք ... (Գառարէն. Զարեհէն և Նուիրակէն դուրս ոչ ոք կրնայ գիտնալ նոր Ստիկանապետին անունը. Ստիկանապետն է, որ անոր շքեղ վերնազգեստն ալ բլրալով Գառար գինըր ասպետ Սուրէն կարծէ):

Դիմար. — Ոչ ... կը տեսնես, ես ... հասկընանք զիրար ...

Գառար. — (ընդհատելով զայն) Պ. Նուիրակը դուրս ելած է վիրաւորեալի մը համար... ստիպողական կոչ մը ...

Դիմար. — Շատ լաւ ... բայց զիրար հասկընանք, ես, կը տեսնես ...

Գառար. — (ինչպէս վերեւ) Պիտի հեռագրէ, պիտի հեռագրէ:

Դիմար. — Այո՞ աւելի լաւ. բայց ես կու գամ յանձն ...

Գառար. — (ինչպէս վերեւ) Այո՛, մեր Ոստիկանապետին տեղը բռնելու համար, որ երկար ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ է ... կը հաճի՞ք հանել վերնազգեստնիդ:

Դիմար. — (շուտով) Ո՛չ...ո՛չ...վրաս կը պահեմ, վրաս կը պահեմ ... (մեկոռնի) Բայց ի՞նչ ձիւն պիտի գայ զլիսուս հիմա: Ուրեմն

ես ... (դադար)։

Գառսպար. — Հրամմեցէ՛ք, հրամմեցէ՛ք։

Դիմարս. — (արհաբար) Մէկ խօսքով ես չեմ...

(հեռախօսին զանգակը կը հնչէ)։

Էրկոչքն ալ. — (իրարոշ երես կը նային լուս)

Գառսպար. — (շռտրիւնը կը խզէ) Հեռախօսին կը կանչեն ... Պ. Ոստիկանապետ ...

Դիմարս. — (սրտ մը շռտը կը դիտէ) ...

Ա՛հ ... այո՛ ... հեռախօսին կը կանչեն ...

ճիշտ է, յայտնի է ...

(նոր հնչիւն մը հեռախօսի զանգակին)

Գառսպար. — Գուցէ Պ. Նուիրակն ըլլայ։

Դիմարս. — (որ բնաւ տեղեկ չի շարժիր) Հաւանական է։

Գառսպար. — Ես երթամ ...

Դիմարս. — (շուտ մը և գոհորեալ) Այո՛, զնա՛ ... երթաս բարով։

Գառսպար. — Ո՛չ ... հեռախօսին մօտ ...

Դիմարս. — Այն ատեն գիշեր բարի։

Գառսպար. — (որ գացած կ'ըլլայ հեռախօսին մօտ) Պատրաստ ... Այո՛... Գառսպար ... այս վայրկենիս ...

Դիմարս. — (մեկոշտի) (Անթուրիւն, զիս քեզի կը յանձնեմ)։

Գառսպար. — (ինչպէս վերեւ) ... անմիջապէս (Դիմարսեանին)։ Պ. Ասպետ ... Պ. Ոստիկանապետը կը փափաքի ձեզ հետ խօսիլ։

Դիմարս. — (զարմացած) Բայց ո՞ր Ոստիկանապետը, քանի՞ Ոստիկանապետ ունիք դուք...

Գառսպար. — (միշտ հեռախօսին մօտ և ընկալուելով ձեռքը) Ներեցէ՛ք... մերինը, ասպետ Գուրգէնով ...

Դիմարս. — (շուտով) Մոռցած էի ... այնչափ բան ունիմ գլխուս մէջ որ, Գուրգէնով Գուրգէնով ... հիմա կը յիշեմ ... (փոքր դադար մը)։

Գառսպար. — Զեզի կը սպասէ ...

Դիմարս. — Ես ալ իրեն կը սպասեմ, թող
գայ եթէ բան մը կ'ուզէ:

Գասպար. — Բայց, ներեցէ՛ք, նա հեռախօսին
քովն է ... (մեկոշտի) ի՞նչ դեւ ունի սա:

Դիմարս. — Այնպէ՞ս է:

Գասպար. — Հրամմեցէ՛ք, առէք եղջիւրակը...

Դիմարս. — Այո՛ (ականչին կը դնէ եղջիւրա-
կը) ... մի՛շտ պատրաստ ... այո՛ ... պա-
տրաստ, պատրաստ ... այո՛ ... այո՛ ...
այնպէս, այո՛ ... ո՛չ ... այո՛, այո՛ ... ո՛չ,
ոչ, ոչ ... այոո՛ո, այոոո՛ո ... բայց ահա...
այո՛, ո՛չ ... շատ լաւ, շատ լաւ ... այո,
այո՛ ... այո՛, այո՛ ... Ահա եղաւ (կը քողոշ
ձեռքէն եղջիւրակը որ կը ձօձի և Գասպար
կը կախէ զայն ձեռախօսին կեռէն):

Գասպար. — Ներեցէ՛ք, ի՞նչպէս է վիճակը:

Դիմարս. Բա՛բէ, ամենալաւ:

Գասպար. — Այն ատեն փութով պիտի մտնէ
իր պաշտօնին մէջ

Դիմարս. — Բայց ... ի՞նչ, միթէ անոր մէջ
մտած չեմ դեռ:

Գասպար. — Ոչ, ասպետ Գուրգէնով կ'ըսէի...

Դիմարս. — Բոլորովին վերջացած մարդ մ'է:

Գասպար. — Վերջացա՞ծ:

Դիմարս. — Բոլորովին վերջացած: Ուրեմն
ասիկա՞ է իմ գրասեղանս:

Գասպար. — Հրամմեր էք, տէր իմ, բայց
թող առէք դիտել տալու ձեզ որ վերնազ-
գեստնիդ չհանելով պաղ պիտի առնէք:

Դիմարս. — Ո՛չ, բնաւ, զայն յօժարութեամբ
վրաս կը պահեմ, կը մօտմ: (կարեւորագոյն
գործ մը ստանձնելէ ետքը, կը նստի կա-
տակերգակ լրջոքեալ մը: Տափակ շար-
ժումներ, ծանրոքիւն մը խօսելուն մէջ,
բաւերը իրարմէ անջատելով, խիստ շատ
գործերով քեռնաշորոշած մարդու մը պէս)
Ուրեմն ... քանի՞ է ժամը:

Գառարար. — Տասը զարկած է:

Դիմարս. — (դիտելով գրասենեակին պատերը)
Ճօճանակաւոր ժամացոյց մը չկա՞յ գրասենե-
կին մէջ:

Գառարար. — Ո՛չ, տէր իմ:

Դիմարս. — Իսկ դուք ձեր գրականին մէջ ժա-
մացոյց ունի՞ք:

Գառարար. — Այո, տէր Ոստիկանապետ:

Դիմարս. — Տո՛ւէք ինծի զայն:

Գառարար. — Ահաւասիկ հրամմեցէք:

Դիմարս. — Շնորհակալ եմ: (գրասենեակին
փրայ կը դնէ զայն և ինքն իրեն կ'ըսէ) Դեռ
մէկ ու կէս ժամ տան կայ, շատ լաւ:

Գառարար. — Հրաման մ'ունիք, տէր իմ:

Դիմարս. — (յուշ, յետոյ եզակի խօսելով
նետը) Լսէ՛: Այնքան շտապով մեկնեցայ որ
ժամանակ չեղաւ նախաճաշ անգամ ընելու:
Գնա՛ ստորեւ գտնուած ճաշարանը և ինծի
դրկէ ծառան:

Գառարար. — Անմիջապէս (մեկնելու փրայ
կ'ըջայ):

Դիմարս. — Սպասէ՛:

Գառարար. — Հրամմեցէ՛ք:

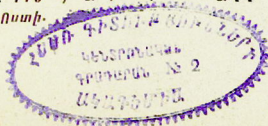
Դիմարս. — (աչ կողմի ձեռքին բրամատը և
ցուցամատը կը բնցնելով ծնօտին տակ, և
յօնքերը կնձռելով՝ ծանր խնդիր մը լուծելու
փրայ եղող մարդու մը նման, կ'ըսէ, կարձ
լռութեան մը փերչը, լրջութեամբ): Ո՛չ ...
Գնա՛ ...

ՏԵՍԻՆՎԵՏԵՐՈՐԴ

ԴԻՄԱՐՍԵԱՆ միայն, յետոյ ԳԱՍՊԱՐ և ԾԱՌԱՆ

Դիմարս. — (մինակ մնացած՝ զօրաւոր ծիծաղ
մը կը փրցնէ): Ա՛հ, ա՛հ, ա՛հ... Ասիկա իրաւ-
պեղծ Ոստի.

2

ցընէ կատակերգութիւն մ'է ... Ի՛րք հան-
դերձեալ աշխարհին ... Անձնատուր ըլլալու
կու գամ հոս՝ և զիս Ոստիկանապետի տեղ
կ'ընդունին: Աքանչելի՛ բան: Առջեւս մէկ ու
կէս ժամ ունիմ: Շքեղ ճաշ մը կ'ընեմ և
յետոյ կծիկը կը դնեմ, և եթէ կրնան թող մէկ
մ'ալ զիս տեսնեն: Միւս կողմանէ ... միթէ
յանցանքն ի՛մս է: Ջանանք որ մաղը չծակուի
և ամէն բանէ վեր երեսպնդութիւն:

Գառարար. — Կերելի՞ է:

Դիմարս. — Առջ եկուր:

Գառարար. — Ահաւասիկ ծառան:

Ծառայ. — Ի՞նչ կը հրամայէ Պ. Ասպետը:

Դիմարս. — (ժաղրածու կարեւորութեամբ մը)
Ի՞նչ ունիս պատրաստ:

Ծառայ. — Այն ամէն բան որ կը փափաքի
Պ. Ասպետը:

Դիմարս. — (ինչպէս վերեւ) Օրինակի համար:

Ծառայ. — (մէկ շուշուփ) Կը փափաքի՞ք այծու
միս և ոլոռն: Հունգարական եզնակա՞նջ:
Մարսիլիական կողի՞կ: Ընդասուն խեղդուք-
նե՞ր: Կը փափաքի՞ք բրինձէ կարկանդակ մը
բոպէական: Կանկարի ձուազեղ ... սնկեղէն
... կը փափաքի՞ք ...

Դիմարս. — Սպասէ՛ փայրկեան մը:

Ծառայ. — Գեղջական ձուազեղ:

Դիմարս. — (ուժով) Կեցի՛ր ... (մեծ մտած-
մունքով) Տապկած հաւ մը, առատ հաց և
լիտր մը գինի:

Ծառայ. — Անմինջապէս. Պ. Ասպետ: (կ'երէ):

Դիմարս. — Մեր գործին դառնանք ... ձեր-
բակալութիւննե՛ր այս առաւօտ:

Գառարար. — Ո՛չ, տէր իմ:

Դիմարս. — (ժիծադեղի յընդերեամբ) Շա՛տ
գէշ ... դուք կը թողուք որ ձեր ձեռքէն
փախչին ... յանցաւորները նոյն իսկ երբ
անոնք անձնատուր ըլլալու համար կու գան
հոս:

Գևաւպար. — Կարելի՞ է այդ բանը:

Դիմարս. — (բռնցի մը զարնելով սեղանին վրայ) Այդպէս է: Ոչ մէկը ինծմէ աւելի լաւ կրնայ գիտնալ զայն ... (դադար) ինծի յոռեգոյն տեղեկութիւններ տուին այս պաշտօնարանին ընթացքին վրայ՝ և հարկ պիտի ըլլայ, ուտի, մաքրագործում մ'ընել:

Գևաւպար. — Բայց ես ...

Դիմարս. — Բայց դուք, այո՛ դուք, ձիշտ դուք ... Ի՞նչ հանդերձեալ աշխարհին ... դադար, յետոյ կարդարով արձանագրուրեանց տետրակի մը վերնագիրը որ զրասեղանին վրայ կը գտնուի) «Տատիկանուրեան ժամօրոշրիւններ» (կը բանայ զայն, մէկէն կ'առնէ քերք մը և կը կարդայ) «Գարեգին Դիմաքսեան, (բա՛բէ) անգործ վտանգաւոր (և հոս նկարագիրները դերասանին ազատութեան բողոքած է որ պիտի ներկայացնէ Դիմարսեանը) (շարունակելով) «մեկնած է այդ քաղաքը: Հսկեցէք զինքը»:

Գևաւպար. — (լուտով) Երէկ իրիկուն ձերբակալուեցաւ Պ. Ասպետ ...

Դիմարս. — Ձերբակալուած ... կեցցէ՛ք, կեցցէ՛ք ... լաւ հոտառութիւն ունիք. և ի՞նչ ըրած է:

Գևաւպար. — Ձեմ գիտեր. մենք Նուիրակին տուած հրամանները կը գործադրենք միայն:

Դիմարս. — Ի՞նչ. գէշ չէ (նորէն կարդարով ժամօրոշրիւնները (Գարեգին Դիմաքսեան անգործ վտանգաւոր ...: Եւ ստուգիւ ձերբակալեցի՞ք զինքը:

Գևաւպար. — Այո՛, տէր իմ, ես ձերբակալեցի զայն ...

Դիմարս. — Դու՞ ... դու՞ ... քու այդ ցցուած պիտերովդ: (խստացնելով ձայնը) վա՛ր ա՛ռ այդ պիտերդ ...

Գևաւպար. Բայց ...

Դիմարս. — Վա՛ր ա՛ռ, կ'ըսեմ, այդ պիտերդ ...

Գառարար. — (կը գործադրէ):

Դիմարս. — Ահ, գայն ձերբակալեցիր դու,
կեցցես, քեզի պարգեւ մը պիտի բերել տամ
... քո սրամտութիւնդ արժանի է ստուգիւ
վարձատրութեան մը:

Գառարար. — Շնորհակալ եմ, երախտապարտ...

Դիմարս. — (ճայնը փոխելով) Բայց առ ժամս
թողուցէ՞ք զինքը:

Գառարար. — Բայց Պ. Ոստիկանապետ ...

Դիմարս. — (ուժով) Կրկնութիւն չեմ ուզեր:
Դիմաքսեանը ես լաւ կը ճանչնամ ... վաղե-
մի ծանօթութիւն մ'ունիմ անոր հետ և չեմ
սխալիր ըսելով թէ զինքը կայարանին մէջ
տեսայ մինչ խաղաղ կը կենար սիկար մը
ծխելով:

Գառարար. — Անկարելի է ...

Դիմարս. — Ի՞նչպէս թէ անկարելի: Ինծի՞
կ'ըսես որ անկարելի է ... սիրելիս, ճշմա-
րիտ է ինչպէս ...

Գառարար. — Ի՞նչպէս:

Դիմարս. — Ինչպէս թէ զինքը աչքիդ առջեւ
ունենայիր ... բա՛ւ է դեռ ... չեմ ճաշեր:

ՏԵՍԻՆ, ԵՕԹԵՐՈՐԴ

ԾԱՌԱՆ և՛ ՎԵՐԻՆԵ

Ծառայ. — (դրան վրայ՝ երբ Դիմաքսեան
կ'ըսէ, չեմ ճաշեր): Ետ տանի՞մ:

Դիմարս. — Ի՞նչ բան:

Ծառայ. — Ճաշը:

Դիմարս. — Ինչո՞ւ համար:

Ծառայ. — Ըսիր թէ ... չեմ ճաշեր ...

Դիմարս. — Անմիտ, հոս դի՛ր: (Ժառան կը
կատարէ): Իսկ դու Գառարար, գնա՛, ազատ

Թող այն խեղճ մարդը որ ձերբակալած էք:
Գառարար. — Շատ լաւ (կը մեկնի):

Մանուշ. — Ուրիշ բան կ'ուզէ՞ք Պ. Ոստիկա-
նապետ ...

Դիմարս. — Ոչինչ:

Մանուշ. — Բարի ախորժակ:

Դիմարս. — (կը նայի ականոր հ. յետոյ) Շնոր-
հակալ եմ:

ՏԵՍԻՆՈՒԹԵՐՈՐԴ

ԴԻՄԱՐԱՐՍԵԱՆ միայն, յետոյ ՀԵՌԱԳՐԻ ՊԱՇՏՈՆԵԱՅՆ

Դիմարս. — Ասպետ Գարեգին Դիմաքսեան,
Ոստիկանապետ Հանրային Ազատութեան:
Էհ, գէշ է: Պաշտօն մ'է, որուն շիտակն
ըսելով, երբեք չէի սպասեր: Հիմա մեզի
դառնանք. վերջապէս պիտի կարենամ դա-
դրեցնել տալ իմ փորիս նեղացուցիչ կարկա-
ջումը: Ի՞նչ գեղեցիկ հաւ: Անոր լաւագոյն
պատառը ընտրենք: (մինչ կարելու վրայ
կ'ըլլայ, ներս կը մտնէ ձեռնախօսի պաշտօն-
եայն):

Պաշտ. Հեռ. — Ներելի՞ է:

Դիմարս. — (անձեռոցով հաշը կը ծածկի):

Առաջ եկուր:

Պաշտ. Հեռ. — Կրնա՞ք տալ ինծի ընկալագիրը:

Դիմարս. — Ահաւասիկ (կու տայ զայն ականոր):

Պաշտ. Հեռ. — (կը սպասէ ընդունելու սովոր-
եայ ձեռնաձիրը)

Դիմարս. — Ի՞նչ կ'ուզես ...

Պաշտ. Հեռ. — Ինչպէս ... կը տեսնէք ...

Դիմարս. — Հասկցայ, ձեռնաձիրը:

Պաշտ. Հեռ. — Այո՛, ստուգիւ ...

Դիմարս. — (աչ ահանջը քերելով, և նման պչրանքների ընկելով) Ստուգիւ ... բայց, բայց ուրիշ անգամ առնելիքդ ըլլայ, մանրութ չունիմ:

Պաշտ. Հեռ. — Մնա՞ք բարով (կը մեկնի):

Դիմարս. — (կարեւորութիւն տալով) Յետեւութիւն:

ՏԵՍԻՆԻ, ԻՆՆԵՐՈՐԴ

ԴԻՄԱՐՍԵԱՆ, յետոյ պ. ԴԱԻԻԹ

Դիմարս. — (միևակ մնալով կը բանայ անձեռոցը և ձեռքը կ'առնէ պատառաքաղը ու պանակը իբրեւ թէ երկուս սուրեր ըլլային) Կարգը եկաւ: Զարդենք ասիկա ...

Դաշիր. — Ներելի՞ է:

Դիմարս. — Կրո՞ղը տանի ձանձրացուցիչները: (կը ծածկէ պնակը) Ներս մտի՛ր:

Դաշիր. — Պ. Ոստիկանապետի՞ն հետ է որ կը խօսիմ:

Դիմարս. — Այո՛ ... ասպետ ... (ծանրութեամբ): Նստէ՛ եւ խնդիրքդ պարզէ, բայց շտապով, խնդրեմ, վասն զի ուրիշ գործ ունիմ:

Դաշիր. — Կարճ պիտի խօսիմ: Վերնազգեստս գողցուեցաւ:

Դիմարս. — (ոստիւն մ'ընկելով) Վերնազգեստդ ... բա՛բէ, լսուած բան չէ, ի՞նչպէս, ի՞նչ կերպով:

Դաշիր. — Կեղրոնական սրճարանին մէջ: Զայն կախած էի սրճարանին առաջին սրահին մէջ՝ կեռէ մը, եւ երբ գնացի զայն առնելու, անոր տեղը գտայ կեղտոտ և դեղնած

ցնցուտի մը: Տեսակ մը վերարկու, այնքան մաշած որ կրնայ շփոթուիլ թանգարաններուն մէջ սահուած դրօշակի մը հետ, որ խիստ շատ պատերազմներու մասնակցած ըլլար:

Դիմարս. — (վարպետութեամբ մը ծածկելով հագած զգեստը բաց օրագրի մը միջոցաւ): Ուրեմն դուք պիտի ուզէք ... որ ձերբակալուի զայն վերցնող տանողը ...

Դաւիթ. — Արդարեւ այս գողութիւնն իմաց տալը, ըստ ինքեան տեղի պիտի չունենար ...

Դիմարս. — (չուտ մը) Այդ, այո՛ ... շատ աւելի լաւ եղած պիտի ըլլար:

Դաւիթ. — (չարուհեակելով) ... եթէ պարզապէս գողութիւն մ'ըլլար խնդիրը, բայց անոր ներքին գրպաններուն մէկին մէջ բաւական կարեւորութիւն ունեցող թղթեր կային, որոնց կորուստը ինծի ծանր ֆետս պիտի հասցնէ:

Դիմարս. — Ուրեմն ... դուք ... կ'ուզէք ... ահաւաստիկ, իրարու միտք լաւ հասկնանք. ի՞նչ գոյն ունի այդ վերնագգեստը:

Դաւիթ. — Սեւ, աստրաքանի օձիքով ... կեցի՛ր. ճիշտ այնպէս ինչ որ դուք, Պ. Աստեա ձեր վրայ կը կրէք:

Դիմարս. — (բռնի ծիծաղով) Նայէ՛ ... նայէ՛ ... զուգադիպութիւն: Բա՛ն: Իրք հանդերձ եալ աշխարհին:

Դաւիթ. — Ստուգիւ իրեր ...

Դիմարս. — ... հանդերձեալ աշխարհին, որոնք կու գան պատահելու այս աշխարհիս վրայ: Ուստի գրի առնենք ... (կը գրէ): Սեւ վերնագգեստ ... աստրաքանի՛ օձիքով...յատուկ նշաններ:

Դաւիթ. — Աջ թեւին վրայ խոշոր սուրճի բիծ մը:

Դիմարս. — (ձիւ մը արձակելով, աջ քեշը առկախ կը քողոշ դէպի վար գրասեղանին)

տակ որպէս զի ժածկուէի): Ա՛յ, Ա՛յ:

Դաւիթ. — (վախցած) Ի՞նչ պատահեցաւ:

Դիմաքս. — Ոչինչ, ոչինչ, անիծեալ ցաւ մը որ մերթ ընդ մերթ աջ թելիս վրայ կ'ունենամ, մասնաւորապէս երբ երկար ատեն կը զրեմ:

Դաւիթ. — Յօգայի՞ն ցաւեր:

Դիմաքս. — Յօգային ցաւեր, զոնէ այնպէս կը կարծեմ: Ահա հիմա, ժամանակ մը պիտի կրեմ զայն. բացարձակապէս չեմ կրնար շարժել թելս:

Դաւիթ. — Թող որ տեսնեմ, թող որ տեսնեմ, Պ. Ասպետ: Ես բժիշկ եմ և դեռ աւելին՝ մասնագէտ եմ այդ տեսակ ցաւերու, եւ զուցէ կարենամ օգտակար ըլլալ ձեզի:

Դիմաքս. — (հեռացնելով զայն) Ո՛չ, ո՛չ, մի՛ դաչիւր ինծի, մի՛ դաչիւր կ'աղաչեմ: Քիչ մը վերջը, քիչ մը վերջը, երբ դառնալու ըլլաս վերնազգեստին խնդրոյն համար, թող պիտի տամ որ քննութիւն մ'ընես:

Դաւիթ. — Եւ մինչեւ այն ժամանակ պիտի տանջուի՞ս:

Դիմաքս. — Հոգ չէ, հոգ չէ. արդէն վարժուած եմ այս նոպաներուն, անոնցմով չգբաղինք, մեր գործին դառնանք: Ուրեմն մասնաւոր նշաններ խոշոր սուրճի բիծ մը աջ թելին վրայ ...

Դաւիթ. — Ամենաճիշտ:

Դիմաքս. — (դիտելով ուշքիւ տակէն աչքիւ): Այո՛ կը տեսնուի ... խիտ լաւ:

Դաւիթ. — Է՞հ:

Դիմաքս. — (հանդարտելով) Այո՛ ... կը տեսնուի ... ամենապայծառ որ գողը հոգ չըրաւ այն բիծը և թռցուց վերնազգեստը, հոն թողելով փոխարէն իր վերարկուն:

Դաւիթ. — Ասիկա պայծա՛ր, է:

Դիմաքս. — Ի՞նչպէս: Հիմա ա՛լ սեւ չէ՞:

Դաւիթ. — Ո՛չ, կ'ըսէի թէ ...

Դիմարս. — Կը հասկնամ ... իրք հանդերձ եալ աշխարհի:

Դաշիր. — (որ դիտած պիտի ըլլայ ուշադրութեամբ Դիմարսենի հագած վերնազգեստը) Բայց ո՛րչափ կը դիտեմ ձեր հագած վերնազգեստը, ներեցէ՛ք սակայն, այնչափ աւելի իմինիս նմանութիւնը կը տեսնեմ անոր վրայ...

Դիմարս. — (ուժով իրրեւ նախատուած): Է՛հ...

Դաշիր. — Տարօրինակ պատահմունք . . . Եթէ Պ. Ասպետ դուք չըլլայիք զայն հագնողը, ես վայրկեան մ'ալ պիտի չվարանէի ըսելու, այդ վերնազգեստը իմս է ...

Դիմարս. — Բայց ի՞մ վրաս գտնուելովը ...

Դաշիր. — Կը յուսամ որ Հրամանքդ պիտի չուզենաս փոքր ինչ տարակոյս ունենալ՝ որ ես ա՛յսպէս մտածեմ, վասն զի անհեղեղ պիտի ըլլար այն:

Դիմարս. — Իրաւցնէ անհեղեղ: Հանդիպումներ ստուգիւ որ կը պատահին այս աշխարհիս վրայ և մեզի աղաղակել կու տան. իրք հանդերձեալ... Ուրեմն իրարու միտքը հասկնանք, դուք կրնաք երթալ: Դարձէ՛ք քանի մը ժամէն ետքը: Կ'երաշխաւորեմ ձեր վերնազգեստին յանձնումը իրեն յատուկ բիծովը ...

Դաշիր. — Ստուգի՛ւ.

Դիմարս. — Մի՛ տարակուսիր բնաւ: Բաւական է որ ես փոքր շարժում մ'ընեմ ձեռքս զգեստիդ վրայ դնելու համար:

Դաշիր. — (չոռտով) Ինչպիսի՛ շարժում:

Դիմարս. — (յրջոյրեալ) Այս ոստիկանութեան գաղտնիք մ'է:

Դաշիր. — Հասկցայ: Առ ժամս հաճեցէք ներել ինձ: Պիտի վերադառնամ, և զիս ձեզի կը յանձնեմ, Պ. Ոստիկանապետ (աչր կ'երկնցնէ բարեւերու համար):

Դիմարս. — (մերեկաբար կ'երկարէ աչր, բայց յետոյ, յիշելով բիծը, ետ կը քաշէ գայն

չոչտով սրպէս զի չտեսնուի) Ո՛հ, բիծը:
Դաշիր. — Է՛հ ...

Դիմարս. — (ձանդարտելով) Այո՛, բիծը, պիտի տեսնես, սիրելի պարոն, շատ դիւրութիւն պիտի տայ մեզի զողը գտնելու մէջ:

Դաշիր. — Յուսանք անոր: Կրկին անգամ (կ'երկ դուրս):

Դիմարս. — Յետեութիւն:

ՏԵՍԻՒ, ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԴԻՄԱՐՍԵԱՆ միայն, յետոյ ԴԻՍԱԿ

Դիմարս. — Բայց տե՛ս մէկ մը թէ ինչ գալիք կայ գլխուս: Այս անիծեալ բիծին պատճառաւ քիչ մնաց կը կորսնցնէի ասպետութիւնը: Զննենք քիչ մը սա խիստ կարեւոր թղթերը, գիտնալու համար գոնէ՝ թէ ինչով բռնաւորուած եմ, (կը ձանկ գրպանէն խոշոր քղրի ծրար մը, կարդալով) «Բերանի առողջապահութիւնը ... լաւ մարսելու համար» ասիկա ինծի չի վերաբերիր, ես շատ լաւ մարսեր եմ և երէկ իրիկունէ ի վեր: «Մէկ ճաշէ ցմիւսն: Պէտք չէ երկար ժամանակ հանգիստ թողուլ ստամոքսը, հարկ է միշտ գործել տալ անոր» և հետեւաբար գործի մէջ դնենք զայն: Կրողը տանի դրութիւնները: Գործեր նախ և առաջ հաւեր պէտք են մեզի: Մեր գործին նայինք, շարդենք զայն: (կը պատրաստուի չարդելու: Թորոց ծրարը դրած կ'ըլլայ գրասեղանին վրայ):

Դիսակ. — Ներելի՞ է:

Դիմարս. — Դարձեալ (կը ծածկէ պնակը) Առաջ եկուր:

Գիտակ. Ներեցէք, Պ. Նուիրակ Գեղամը հոս
չէ՞:

Գիմարս. — Հոս չէ, դուրս ելաւ ... եւ դուք
ինչ կը փափաքէք:

Գիտակ. — Ես Գիտակն եմ, որո՞ւ հետ պատիւ
ունիմ խօսելու:

Գիմարս. — Ուտիկանապետին հետ ասպետ ...
ասպետ:

Գիտակ. — ... իմ յարգանքներս ուղիւսորէն:

Գիմարս. — Ո՛չ, Սուրէն. ասպետ Սուրէն:
Ուրե՞մն:

Գիտակ. — Ահաւասիկ ...

(ձեռախօսին զանգակը կը ձնչի)

Գիմարս. — Վայրկեան մը (ձեռախօսին մօտ
կ'երթայ) Պատրաստ. պատրաստ ... Գեղամ
... Շատ լաւ ... այո՛, Ուտիկանապետին
հետ ... խիստ լաւ, շնորհակալութիւն: Եւ
դուք ... բարի ... ձերբակալուած ... խու-
զարկութիւն ... շատ աղէկ ... դրամանենգ
... լաւ, լաւ ... Է՞հ. Ռուբէնը ... ո՞վ է
Ռուբէնը ... ոչ, չտեսայ ... զնա՛, զնա ...
մանաւանդ թէ կէսօրէն վերջը դարձիր: (ուժով)
Ես անոր պատճառը գիտեմ և կը բաւէ: Մնաք
բարով (առ գիտակն) ուրեմն ...

Գիտակ. — Ահաւասիկ ... Չորս հինգ օր կայ
որ զոհ եղայ յանդուգն զոդութեան մը: Վա-
ճառականական Գրամատունէն դառնալով,
ուր ստացած էի փոքրիկ գումար մը շուրջ
200 լիրայի, ուզեցի ամերիկեան ըմպելիք
մը խմել: Պարոն մը ինծի կը մօտենայ և
հետս խօսքի կը բռնուի և ինծի ծուխի գլա-
նիկ մը կը հրամցնէ:

Գիմարս. — Սովորական բան:

Գիտակ. — Գլանիկը թմրեցուցիչով դեղած էր:
Երբոր սրճարանին տէրը, զիս արթնցուց՝
սրճարանը փակելու պահուն, բարեկամն անե-
րեւոյթ եղած էր և երբոր ուզեցի վճարել ...

Գիւմարս. — Գրամապանակը չգտար ա՛յլեւս:
Եղածը բնական է:

Գիւսակ. — Ինչպէ՛ս, բնական է:

Գիւմարս. — Այո՛... կ'ուզէի ըսել պայծառ է...

Գիւսակ. — Այս առաւօտ Պ. Նուիրակ Գեղամի մէկ այցեւորմամբ որուն՝ այն օրէն ի վեր եղած գողութիւնը ծանուցած էի, ինծի կ'իմացնէր որ շուտով իր պաշտօնատունը գամ, բաղդատութեան մը համար ձերբակալուածի մը հետ:

Գիւմարս. — Պ. Գեղամ յայտնապէս խաբուած է: Հոս ձերբակալուածներ չկան: Եւ եթէ ըլլային ալ, պիտի չներէի որ անոնց մասին բաղդատութիւններ ըլլուին: Բաղդատութիւններն միշտ ատելի են:

Գիւսակ. — Բայց Հրամանքդ, Պ. Ասպետ ...

Գիւմարս. — Բայց ես քեզի կ'ըսեմ որ անցնիս երթաս եւ ա՛լ աւելի ձանձրութիւն չպատճառես ինծի, հոս սեղանին վրայ ընելիք գործ մ'ունիմ որ այլ եւս կարելի չէ աւելի սպասցնելը:

Գիւսակ. — Բայց իմ գողս միթէ նուա՞ց կարելոր է:

Գիւմարս. — Յայտնի է, եթէ չվերջացնեմ ես ընելիք գործս, փորս պիտի ճեղքի:

Գիւսակ. — Է՛հ:

Գիւմարս. — (ձանդարտելով) Այո՛... ըսել կ'ուզեմ իմ կեանքս: (ուժով գրեթե պռապով) Եւ յետոյ ըստ արդարութեան, ես կը գտնեմ որ ստուգիւ դու իրաւունք չունիս գանգատելու: Եւ ի՞նչ բանի վրայ ուրեմն կը բողոքես: Եւ ի՞րք հանդերձեալ աշխարհին: Ո՛հ, եթէ քեզմէ հազարաւոր լիրաներ գողցած ըլլային... կը հասկնամ... Բայց ո՛չ: Դու քանի մը տասնեակ լիրաներէ թեթեւցեր ես... Ուրեմն, ինծի նայէ՛, ես գողութիւն ըսուելու իր մը չեմ տեսներ եղածին մէջ: Դու պէտք չէիր ընդունիլ գլանիկը... այս տեղ

պարզօրէն փոխանակութիւն մը տեղի ունեցած է: Դու ծխեցիր, ուրե՛մն: Թէպէտեւ զո՛ւհեօ մնացեր: (խիստ ուժով) Բայց դու անմիտ ես ... եւ ինծի ժամանակ կորսնցնել կուտաս: Չեմ գիտեր ո՛վ պիտի զսպէ զիս, զքեզ բռնել նետել տալու հոն՝ ուր պիտի ուզէիր որ ուրիշները նետուին: Թէ տակաւին հո՛ս կենամ ե քու յիմարութիւններդ լսեմ: Օ՛ն ուրե՛մն: Կորսուէ՛ ասկից: Շու՛տ:

Գիտակ. — (վախցած) Հազար ներողութիւն կը խնդրեմ ձեզմէ, բայց ...

Դիմարս. — Ի՛նչպէս: Դեռ մեկնած չե՞ս: Կորսուէ՛:

Գիտակ. — (շփոթած, գրեթէ դռնը դռնարուքեամբ գտնելով՝ դռնը կ'ելլէ) Կ'երթամ, կ'երթամ:

ՏԵՍԻԼ ՏԱՍԵՄԷԿԵՐՈՐԴ

ԴԻՄԱՐՍԵԱՆ միայն

յետոյ ԵՐԱՌԱՆ, ԳԱՍՊԱՐ և ՍԻՍԱԿ

Դիմարս. — Մեծ տաղանդ մը չուզեր, յետոյ, Հանրային Ապահովութեան Ոստիկանապետ ըլլալու համար: Բայց ժամանակը կ'անցնի եւ իմ բերանս դեռ չորցած է: Ջարդենք ... ո՛չ, լաւագոյն պիտի ըլլայ որ ուրիշ սենեակի մը մէջ քաշուիմ: Գոնէ հանգստօրէն պիտի կարենամ ուտել: (կը միացնէ անձեռոցին չորս ծայրերը՝ ծրար մը ձեւացնելով):

Երառայ. — Ահաւասիկ եմ Պ. Ասպետ (կարծելով թէ Դիմարսեան կ'ուզէր վար տանիլ պնակները, կ'ուզէ ձեռքէն առնել ծրարը):

- Նեղութիւն մի՛ կրէք, ես կը տանիմ:
- Դիմարս. — Ո՛չ, ո՛չ, թո՛ղ, թո՛ղ կենայ ...
- Ծառայ. — Բնաւ պիտի չթողում որ Ասպետ մը ...
- Դիմարս. — (ուժով և նեղուած) Թո՛ղ, կ'ըսեմ քեզի, դեռ չեմ ճաշեր ...
- Ծառայ. — (եւ քաշուելով, մահացուած) Նեւեցէք, ես կը կարծէի ... (կ'երկ):
- Դիմարս. — Այս դէպքը կը պակսէր գլխուս ... երթանք: (երբառն վրայ կ'ըլլայ):
- Գասպար. — (աջ կողմէն) Զերբակալուած Դիմաքսեանը, Պ. Ասպետ ձեր հրամանին կ'ըստպէ ...
- Դիմարս. — (մեկուսի) Իրաւցնէ ուտելու բախտը կը դիմակայի այսօր Դիմաքսեանին (ուժով): Թող ներս գայ: (Հետաքրքիր եմ տեսնելու թէ իրաւցնէ ինծի հետ նմանութիւն մ'ունի այդ մարդը ...) (պակիր նորէն գրասեղանին վրայ կը դնէ):
- Սիսակ. — (կը պիտէ պահ մը զԴիմարսեան, յետոյ) Ծօ՛, ծօ՛, նայէ՛, նայէ՛ իմ սիրելի Դիմ ... (մօտեցած կ'ըլլայ անոր ձեռքը սեղմելու համար):
- Դիմարս. — (շուտով): (Ղե՛, ապո՛ւշ) Ասպետ, ամենամեծ ասպետ ... Ուր կը գտնեմ զքեզ ... (օգնէ ինծի):
- Սիսակ. — (կարեւորութիւն տալով անձին և ծաղրածու լրջութեամբ մը) Ի՞նչ ընես, կեանքի պատահարներ, բայց ի՞նչպէս հոս ...
- Գասպար. — Պարտնը վրան առած է ...
- Դիմարս. — (շուտով) Ի՞նչ առած եմ վրաս ...
- Գասպար. — Ոստիկանապետութեան ծանր պաշտօնը:
- Դիմարս. — (սիրտ առած) Ա՛հ:
- Սիսակ. — Ի՞նչպէս, ի՞նչպէս, Ոստիկանապետ:
- Դիմարս. — Այո՛, Ոստիկանապետ եւ Ասպետ:
- Սիսակ. — Իմ շնորհաւորութիւններս: (Բայց բացատրէ՛ ինծի ...)

Գիւմարս. — (Լսէ): Բայց մէկդի թողունք շնորհաւորութիւնները եւ ըսէ՛ ինծի թէ ի՞նչ կերպով դու այստեղ կը գտնուիս ...

Սիւսակ. — Զերբակալուած վիճակի մէջ:

Գիւմարս. — Զերբակալուած:

Սիւսակ. — Ի՞նչ օգուտ: Ես բնաւ տեղեկութիւն չունիմ: Երէկ ձերբակալուեցայ եւ ուզեցին բռնութեամբ որ ես Գիւմարսեան կոչուիմ: Բռնաբեցի, բայց ի գուր: Եւ գիտցիր որ չեմ գիտեր ալ թէ ի՞նչ ծանր ամբաստանութիւն եղած է իմ վրաս:

Գիւմարս. — Ո՛հ: Այս բանս ստուգիւ զարմանալի է: Տիպարական գործ մը ... Կրնաս ստուգիւ բաղդաւոր կոչել զքեզ՝ զիս հոս գտնելուդ համար, ապա թէ ոչ, անվերջ ձանձրութիւններ պիտի ունենայիր: (Գաւ պարիմ՝ սր խորը քաշուած կը դիտէ տեսիլը իբր Երեզլի մը մէջ) Եւ դու կը ձերբակալես մէկ պատուաւոր մարդ մը ...

Սիւսակ. — Բայց ոչ ...

Գիւմարս. — Ո՛հ, այո՛, դուք Պ. Ասպետ տասն օր բանտարգել պիտի ըլլայիր:

Գասպար. — Բայց ես ...

Գիւմարս. — Բայց դու, այո՛, դու՝ քու այդ ցցուած պեխերովդ ... վա՛ր ա՛ն սա ցցուած պեխերդ ...

Գասպար. — Բայց ...

Գիւմարս. — (ուժով) Վար ա՛ն, կը կրկնեմ:

Գասպար. — (վար կ'առնէ):

Գիւմարս. — Այդպէս: Եւ վա՛յ քեզի եթէ ուրիշ անգամ իմ առջեւ ելնես այդ ցցուած պեխերովդ: Ո՛ւր ենք թուրքիո՞յ մէջ:

Սիւսակ. — Պ. Ասպետ, խնդրեմ, մի՛ յանդիմանէք զինքը: Յայտնի է որ սխալմունք մը եղած է:

Գիւմարս. — Բայց Գիւմարսեանը երբեք մօրուաւոր եղած չէ: Ի՛նչպէս կրցեր էք ձերբակալել

- անձ մը որ երկայն մօրուք ունի:
- Գասպար. — Ես չեմ գիտեր, որովհետեւ Գեղամ Նուիրակը ...
- Դիւնար. — Շատ լաւ, դու կրնաս դառնալ զինուորանոց:
- Գասպար. — (Երբայո՛ւ կ'ըլլայ) Անմիջապէս:
- Դիւնար. — Վայրկեան մը:
- Գասպար. — (Կը կենայ):
- Դիւնար. — Ուրեմն ես ուրիշ ըսելիք չունիմ բայց եթէ ներողութիւն խնդրել քեզմէ որ...
- Սիւսկ. — Բայց ոչինչ, ոչինչ, մտածէ որ այսօր ինծի ... վաղը քեզի. պէտք է իրարու օգնենք, այնպէս չէ՞: Գործակցութեան դարու մէջ կ'ապրինք: (Պիտի բացատրես ինծի):
- Դիւնար. — (Ամէն բան: Փախի՛ր առժամս):
- Սիւսկ. — Այն ատեն եթէ թոյլ տաս սիրելի Ասպետ կը գնամ առնելու գլխարկս ու վաւազանս:
- Դիւնար. — Խնդրեմ, խնդրեմ, ձեր հանգիստը նայեցէք:
- Սիւսկ. — (Կուրս կ'երէ աչ կողմէն):
(Հեռախօսին զանգակը կը հնչուի)
- Դիւնար. — Կրողը տանի հեռախօսն ալ, (կը զնայ հեռախօսին վտ) Պատրաստ ... Ոստիկանապետ այո՛ ... Ա՛հ ... դեռ չկրցայ՝ ... շատ գործեր ... Պիտի գամ անպայման, է՛հ, Ռուբէնը: Չեմ գիտեր ... կը հարցնեմ փութով (դառնալով Գասպարին) լսէ՛, Պ. Ոստիկանապետին կինն է, կ'ուզէ գիտնալ թէ Ռուբէնը պաշտօնատուն դարձա՞ւ:
- Գասպար. — Դեռ ո՛չ:
- Դիւնար. — Ո՛չ. (հեռադրին մէջ խօսելով) Ո՛չ ... զարմանք ... ապահով դեռ կը շրջի փնտռելու համար Պ. Նուիրակը ... այո՛, այո՛ ... մի՛ տարակուսիր ... Ժրա՞ր մը ... թղթերո՞ւ ... Շատ լաւ ... զրասեղանին վրայ ... լաւ, լաւ ... հազիւ թէ հասնի, կը զրկեմ զինքը այն ծրարովը ... խնդրեմ, ցտեսութիւն ...

ՏԵՍԻԼ ՏԱՍԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ

Պ. ԳԻՍԱԿ յետոյ ՍԻՍԱԿ եւ վերինք

Գիւմարս. — (միշտ ձեռախօսին քովն ե եւ չի տեսներ Գիսակին մտնելը):

Գիսակ. — Ներելի՞ է ...

Գաւարս. — Մտի՛ր:

Գիսակ. — Ներեցէք, մոռցայ առնելու գաւազանս: Ո՛հ, ահաւասիկ հոս է:

Գիւմարս. — (Հեռախօսին մօտ) ... շատ լաւ (կը վերցնէ ձաղորդակցութիւնը, յետոյ դառնալով կ'ըսէ Գիսակին) Ի՞նչպէս: Դեռ հոս ես դո՞ւ ...

Գիսակ. — (վախցած) Մոռցած ըլլալով գաւազանս եւ ...

Գիւմարս. — Հասկցայ:

Սիսակ. — (աչ կողմէն) Աիրելի Ասպետ, սիրով...

Գիսակ. — (որ լաւ զննած էր զՍիսակ կ'աղաղակէ) Ո՛հ, ահա իմ գողս ... ձերբակալեցէք զայն. ձերբակալեցէք զայն. ինքն է որ գողցաւ իմ դրամապանակս ...

Ամենքը. — (ապշած իրարուէ երես կը նային):

Սիսակ. — Բայց ո՞ւր ենք. խենթերու դարմանոց մը:

Գիւմարս. — Ես ալ նոյն բանը կը հարցնեմ ինծի:

Գիսակ. — (դիւաճարի մը պէս աղաղակելով)

Բայց ի՞նչ դարմանոց: Ի՞նչ յիմարներ. Պ. Ասպետ այս մարդը գող մըն է:

Սիսակ. — Բայց այս բանս վատ անբաստաշնութիւն մ'է, եւ չեմ կրնար զիս զսպել չ'ապտակելու այդ մարդը:

Կեղծ Ոստի.

Գիւմարս. — Հանդարտէ՛, հանդարտէ՛ Պարոն...

Գիւսակ. — Ոստիկանապետ, կը կրկնեմ, այս մարդը զոդ մըն է ձերբակալել տուէք զայն:

Սիսակ. — Ես գո՞ղ մը:

Գիւմարս. — Ո՛հ, կը բաւէ, Աստուծոյ տիրոջն, կը բաւէ:

Գիւսակ. — Ո՛չ, չի բաւեր: Եւ եթէ արգարու թիւն չընես ինծի, ես պիտի բնեմ անձամբ (կ'ուզե՛ յարձակի՛ Սիսակին վրայ):

Սիսակ. — Անգգա՛մ:

Գիւմարս. — Շղթայեցէ՛ք զինքը:

Գիւսակ. — Զի՛ս:

Գիւմարս. — Զքեզ, զքեզ ...

Սիսակ. — Վա՛ւ:

Գիւսակ. — Բայց այս թշնամանք մ'է: Լրա զիրենքուն մէջ խօսիլ պիտի տամ ...

Գիւմարս. — Կորսուէ՛ ... կորսուէ՛. հազուեցուցէ՛ք իրեն զգուշական շապիկը ... վտանգաւոր խենթ մըն է:

Սիսակ. — Բռնեցէ՛ք զայն, բռնեցէ՛ք ...

Գիւսակ. — Թշնամանք մ'է, թշնամանք մ'է ...

Գիւմարս. — Կորսուէ՛, գնա՛ (Գասպար քաշելով կը տանի):

ՏԵՍԻՒ, ՏԱՍԵՐԵՔԵՐՈՐԴ

ԳԻՄԱՐՍԵԱՆ Եւ ՍԻՍԱԿ

Երկուքը. — (առանձին մնալով՝ իրարու երես կը նային վայրկեան մը և յետոյ ուժով ծիծաղ մը կը փրցնեն):

Սիսակ. — Բայց ըսէ՛ ուրեմն ինծի, ի՞նչպէս կ'ըլլայ այս գործը:

Գիւմարս. — Ի՛նչ գիտնամ. ուղեցին զիս իրենց

Ոստիկանապետ ճանչնալ ... միթէ յանցանքըն իմս՞ է:

Սիսակ. — Բայց դու, սիրելիս, հրաշալի կերպով կը կատարես քու պաշտօնդ: Ամէնքն ալ այսպէս պէտք են ընել:

Դիմարս. — Կեցցեն՝. ծակը թխել բոլոր պատուաւոր մարդիկը եւ ազատ թողուլ սինլըքորները:

Սիսակ. Եւ ինչո՞ւ չէ:

Դիմարս. — Բայց փիլիսոփայութիւն ընելու ատեն չկայ: Վայրկեանները կ'անցնին եւ ես դեռ կերած չեմ: Դու կծիկը դի՛ր ... գողցած 200 ֆրանգիդ համար ...

Սիսակ. — (ծիծաղելով) ... Վտանգաւոր խենթէն ...

Դիմարս. — Այո՛:

Սիսակ. — Ապահովութեան մէջ եմ հանդէպ... կը հասկնաս ըսելիքս:

Դիմարս. — Կատարեալ կերպով: Կրնամ հաշուել անոր ...

Սիսակ. — Կէսին վրայ: Ազատութիւնս քեզի չեմ պարտիր:

Դիմարս. — Քիչ կը մնայ հոս վերջացնեմ խաղս եւ հետդ գամ:

Սիսակ. — Աթանշելի գաղափար: Երթա՛նք: (դուրս ելլելու վրայ կ'ըլլան):

ՏԵՍԻՆ, ՏԱՍՆԸԶՈՐՍԵՐՈՐԴ

ԶԱՐԵՀ և ՎԵՐԻՆԷ

Զարեհ. — Պ. Ոստիկանապետ, ձերբակալուածքը այն կողմը կը կենայ ...

Դիմարս. — Ահ, կեղծ դրամներ շինողը: Շատ լաւ:

Սիսակ. — (մեկուսի) (եւ կը փախչիմ):

- ուրեմն մնաս բարով ... սիրելի Ասպետ, եւ
հազար շնորհակալութիւն:
- Դիմարս. — Խնդրեմ, խնդրեմ, ընդհակառակն,
դու պէտք ես ինծի ներողամիտ ըլլալ:
- Սիսակ. — Դէպքեր են որ կը պատահին ...
իրեր ...
- Դիմարս. — ... հանդերձեա՛լ աշխարհին, այո՛:
Ո՛ղջ լեր, ո՛ղջ լեր:
- Սիսակ. — (մեկուսի) (Սպասէ՛, տխմար, 100
ֆրանգին):
- Դիմարս. — Ուրեմն ձերբակալուածը, ըստ որում
Պ. Նուիրակը ինծի հեռագրեց, գրամանենգը
պիտի ըլլայ:
- Ջարեհ. — Ճիշտ ան է:
- Դիմարս. — Խուզարկեցի՞ք զայն:
- Ջարեհ. — Ոչ:
- Դիմարս. — Շուտ մը խուզարկեցէ՛ք զինքը:
- Ջարեհ. — (դռնու կ'երկէ):

ՏԵՍԻԼ, ՏԱՍՆԸ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ԴԻՄԱՐՍԵԱՆ միայն, յետոյ ԳԱՍՊԱՐ

- Դիմարս. — Բայց, ես ա՛լ ոտքի վրայ կենա-
լու ոյժ չունիմ անօթութենէ, եւ այս ճիշտ
Տանտաղոսի պատիժն է: Ջարդենք:
- Գասպար. — Ներելի՞ է:
- Դիմարս. — Դարձեա՛լ (կը ծածկէ պնակը):
- Գասպար. — Այն խենթը հանգստացեր է:
Ազա՛տ պէտք եմ թողուլ զինքը:
- Դիմարս. — Բնա՛ւ: Թող այս գիշեր այն կոշտ
տախտակին վրայ քնանայ, վաղը առաւօտ
զինքը խենթանոց կը ղրկենք: Բայց այն Ռու-
բէնը դարձա՛ւ թէ ոչ:

Գասպար. — Ոչ, Պ. Ոստիկանապետ: Ապահով
դեռ քաղաքը ժուռ կու գայ Պ Նուիրակը
փնտսելու համար:

Դիմարս. — Է՛հ, գէշ չէ: Այն ատեն պէտք
պիտի ըլլայ հոն դրկել ... ինչը ...

Գասպար. — Զարեհ:

Դիմարս. — Զարեհը, Պ. Ոստիկանապետին
տունը այս ծրարով ... ապահովապէս ասի-
կայ պիտի ըլլայ, ուրիշ մը չեմ տեսներ:
(ցոյց կու տայ Պ. Դաւիթի ծրարը):

ՏԵՍԻԼ ՏԱՄՆԸՎԵՑԵՐՈՐԴ

ԶԱՐԵՀ և ՎԵՐԵՆԵ

Զարեհ. — Պ. Ոստիկանապետ, այս սիկարի
ծրարէն զատ ուրիշ բան մը չկայ:

Դիմարս. — Ապա թղթապանակին մէջ:

Զարեհ. — Ոչի՛նչ:

Դիմարս. — (բնական) Այն ատեն ինծի պէս
յուսահատ մարդ մ'է:

Զարեհ. — {

Գասպար. — { Է՛հ:

Դիմարս. — Յայտնի է, ինծի նման կ'երեւա-
կայէի զինքը ... ահաւասիկ: Ինծի տուր այն
սիկարները (մեկուսի) «առաջնակարգ վիրճի-
նիա» (հոտոտելով զայն) հոտէն կ'իմանամ
որ գողունի են: Զասոնք ես պիտի փորձեմ
(գրպանը կր դնե) Եւ հիմա դու ... դու ...

Զարեհ. — Զարեհ:

Դիմարս. — Գնա՛ շուտ մը այս ծրարով Պ.
Ոստիկանապետին տունը: Ըսէ՛ իրեն որ այս
երեկոյ ասկից պիտի ելլեմ երթամ ... (իւր
իրեն գալով) կ'ուզեմ ըսել պիտի երթամ
զինքը գտնելու:

Զարեհ. — Շատ լաւ: Ուրիշ հրաման մ'ունիք:
 Դիմարս. — Ո՛չ, գնա՛ հսկելու այն խենթը:
 Մի՛ դառնար հոս մինչեւ որ գրեզ չկանչեմ:
 Ամենակարեւոր գործ մ'ունիմ լմնցնելիք եւ
 կ'ուզեմ որ զիս չխոսվեն: Հասկցա՞ր:
 Գաւազար. — Հրամմեր էք: (կ'ելլէ):

ՏԵՍԻԼ ՏԱՍՆՈՒԵԹԵՐՈՐԴ

ԳԻՄԱԲՍԵԱՆ միայն, յետոյ ԱՊԵՏ ՍՈՒՐԷՆ

Դիմարս. — Վերջապէ՛ս: Անօթութենէ աչքերս
 ա՛լ չեն տեսներ, աչքերուս առջեւ ամենախիտ
 մշուշ մը կայ: Տկարութեան արտասովոր
 երեւոյթներ: Մեր գործին նայինք ... ջար-
 դենք:

Սուրեն. — (Հաւապաւ կը մտնէ և բաղոս և
 զոյսարկը կը դնէ զգեստակալին վրայ: Գե-
 րեցիկ մարդ մ'է, աղբիւն մօրոշքով, կարճ
 կը խօսի, ստոյգ ազնուական մը) Բարի լո՛յս:

Դիմարս. — (Հուտ մը կերակուրը կը զոցէ և
 եկողին կը նայի ապշած):

Սուրեն. — Դուք է՞ք ...

Դիմարս. — Նու, նու, նու ...

Սուրեն. — Նուիրակը՞, շատ լաւ (նկարը անոր
 կ'երկնցնէ, զոր Դիմարսեան կը սեղմէ): Պ.
 Գեղամ բացակա՞յ է:

Դիմարս. — Դուրս ... դուրս ... դուրս ...
 բայց ...

Սուրեն. — Այո՛, կատարելապէս իրաւունք ունի:
 Դուք զիս չէք ճանչնար (անոր կու տայ այ-
 ցետումս մը): Ես Ասպետ Ոստիկանապետն
 եմ Սուրէնը: Զընդունեցա՞ք իմ հեռագիրս:

Դիմարս. — (Ներեցէ՛ք): Ընդունած ... այո՛

ընդունեցանք ... Բայց դուք ժամը 12ին.
ընթացքով պիտի հասնէիք:

Սուրեն. — Ստոյգ է. բայց վերջին պահուն
իմ ամենասիրելի բարեկամներէս մին իմ
տրամադրութեանս դրաւ ամենարագ ինքնա-
շարժ մը եւ ճամբան կտրեցինք կէս ժամէն
աւելի քիչ (դադար): Ուրեմն ի՞նչ նորութիւն.
նախ եւ առաջ Պ. Գուրգէնով ի՞նչ վիճակի
մէջ է:

Դիմարս. — Ամենալաւ, ամենալաւ:

Սուրեն. — Ինչպէ՞ս թէ ամենալաւ: Քանի որ
գիտ կը զրկէ որ իր տեղը բռնեմ, ամենածա-
նրը հիւանդ ըլլալուն համար:

Դիմարս. — Բայց ոչ, ի՞նչ կ'ըսեմ ... ես կը
շփոթէի ուրիշ մէկ Գուրգէնովի մը հետ:

Սուրեն. — Ուրեմն:

Դիմարս. — Մահացու է:

Սուրեն. — Ի՞նչ: Պատշաճ է հետեւաբար որ ես
երթամ գինքը տեսնեմ:

Դիմարս. — Անհրաժեշտ է:

Սուրեն. — Ո՞ր կը բնակի:

Դիմարս. — Քաղաքիս մէջ:

Սուրեն. — Գիտեմ, փողոցը:

Դիմարս. — Փողոց ... փողոց ... մաքի բռ-
նուածութիւն ... փողոց, փողոց ... (շուտով)
ինքնաշարժ մը կանչեմ հեռաձայնով:

Սուրեն. — Շա՞տ հեռու է.

Դիմարս. — Հեռու է, շատ հեռու 12 հազա-
րամէդր:

Սուրեն. — Այն ատեն քաղաքէն դուրս է:

Դիմարս. — Դուրս է ... դուրս ...

Սուրեն. — Վաղը կ'երթան հոն:

Դիմարս. — «Այ»:

Սուրեն. — Խեղճ Գուրգէնով: Այնչափ խելա-
ցի եւ իր պարտուց մէջ այնչափ ճշդապահ
պաշտօնեայ մը, որ իր մեծերուն յարգանքը
եւ վստահութիւնը շահեր էր, պիտի թողու

իր ընտանիքը եւ բարեկամները եւ ընդհատել չքեղ ընթացք մը այսպիսի ազիտաբեր կերպով: Ի՞նչ ընես: Բնութեան օրէնք է որուն մէնք խեղճ մահկանացուներս պէտք է որ հպատակինք համակերպած (կը հաշտուէ): Թողունք այս ամէնը եւ դառնանք մեր գործերուն: Ուստի ի՞նչ նորութիւն կայ: Հետք մը ունիք այս դրամանենգներու նկատմամբ: Այլ հիմա հաստատուած է որ կեղծ դրամաթելութիւն շինութիւնը այս քաղաքիս մէջ կը կատարուի: Ո՞ւր են տեղեկագրութիւնները ...

Դիւմարս. — Պ. Ստիկանապետին տունն են: Սուրբէն. — Իսկ Ստիկանարանին դիտողութիւնները:

Դիւմարս. — Զանոնք Պ. Գեղամ Նուիրակին առած է:

Սուրբէն. — Ասիկա՞ է Ստիկանարանին գրասենեակը թէ արդեօք ...

Դիւմարս. — Ո՛չ, ոչ. ասիկա իմ եւ Գեղամ Նուիրակին գրասենեակն է: Զեր գրասենեակն ... (ցոյց տալով դէպ ի ճախ կողմնակի) հոն է ...

Սուրբէն. — Հո՞ն: Երթամ շուտ մը տեղաւորուիմ հոն: Ներեցէք պարոն ... ի՞նչ է ձեր անունը:

Դիւմարս. — (քնականօրէն) Ասպե... (շուտ մը ինքզինքը գտնելով) Ասպետեան:

Սուրբէն. — (զարմացած) Ասպետեան: Մի՛ գուցէ ազգական ըլլաք քաղաքիս մէջ Պ. Հասընկալ Ասպետեանին:

Դիւմարս. — Ամենամօտիկ ազգականը:

Սուրբէն. — Տե՛ս դու դիպուածը: Իմ ամենասիրելի եւ մտերիմ բարեկամս է ան, եւ երբէք խօսք մը չըրաւ ինծի Ստիկարանիս մէջ պաշտօնեայ մը ունենալուն վրայ: Իրեն թո՞ղն էք թէ եղբօր կամ քրոջ որդին ...

Դիւմարս. — Եղբօրորդին եմ:

Սուրբէն. — Հաճոյքով կը սեղմեմ իմ խիստ

- մեծ բարեկամիս եղբորորդւոյն ձեռքը:
- Դիմարս. — Հաճոյքն իմօ է ...
- Սոչրեկն. — Լաւ յիշեցի, ինչպէ՞ս է իր տիկինը:
- Դրեց ինծի որ քիչ մը հիւանդացեր էր եւ ...
- Դիմարս. — Մեռա՛ւ:
- Սոչրեկն. — Ի՞նչ կը լսեմ ...
- Դիմարս. — Այո՛, մեռաւ:
- Սոչրեկն. — Ստո՞յգ կ'ըսես:
- Դիմարս. — Պատւո՞յս վրայ:
- Սոչրեկն. — (ցաւով) Խեղճ բարեկամ: Չեմ կրնար հասկնալ թէ ինչպէս ինծի չգրեց այդ բանը: Ապա իր աղջիկը: Օրիորդ Շուշան:
- Դիմարս. — Ամուսնացաւ:
- Սոչրեկն. — Ամուսնացա՞ւ:
- Դիմարս. — Յայտնի է: Եւ երկու որդիներ ունի մանչ մը եւ աղջիկ մը:
- Սոչրեկն. — Անկարելի՛ բան: Բայց դեռ անցեալ ամիս, երբ իմ աղջկանս տեսութեան եկաւ, դեռ օրիորդ մ'էր, ի՞նչպէս ուրեմն կարելի է ...
- Դիմարս. — Բայց ամենաստոյգ է ... ես միւսին հետ կը շփոթէի ... անիկա որ դպրոցն էր:
- Սոչրեկն. — (գարւաջած) Ինչպէ՞ս ... Մարիամը ...
- Դիմարս. — (զոճ ըլլալով որ նպատակին հասաւ) Այո՛, Մարիամը:
- Սոչրեկն. — (ծիծաղելով) Ա՛հ, ա՛հ: Կը գուշակէի զայն:
- Դիմարս. — (ինքն ալ ծիծաղելով) Ճիշտ չէ՞ ըսածս ... Մարիամը, ա՛հ, ա՛հ:
- Սոչրեկն. — (ցոյց տալով ձախակողմը) Ուրեմն այս կողմէն, այնպէս չէ՞ ...
- Դիմարս. — Ճիշտ այդ կողմէն:
- Սոչրեկն. — (դռնը բանալով) Ի՞նչպէս: Բայց ասիկա սրահ մ'է:
- Դիմարս. — «Մաղը պիտի ծակի» (սիրտ առնելով) Ահաւասիկ ... կը տեսնէ՞ք հոն ձախակողմը այն դռնակը ...
- Սոչրեկն. — Լա՛ւ, յետո՞յ
- Դիմարս. — Անիկա է ձեր գրասենեակին դուռը:

Սուրեն. — Տեսայ գայն: Ներեցէ՛ք:

Դիմարս. — Խնդրեմ:

Սուրեն. — (դուրս կ'երդ):

Դիմարս. — Ճաթէ՛ (կը գոցէ դուռը բանալիով):

Ո՛վ գիտէ ո՛ւր կը տանի այդ դուռը ... Հիմա պէտք է կծիկը դնել եւ շուտով որ չըլլայ թէ գլխուս ձախ բան մը պատահի: Եկո՛ւր սիրելի հաւիկս, գրեզ բաց օդին տակ պիտի տտեմ: (գրպանը կը դնէ հաշեղենն ու հացը):

ՏԵՍԻԼ ՏԱՄՆՈՒԹԵՐՈՐԴ

ԳԱՍՊԱՐ և ՎԵՐԵՆԲ

Գասպար. — Պ. Ոստիկանապետ, այն խեղճ յիմարը կ'ուզէ ձեզի հետ խօսիլ ...

Դիմարս. — (վսեմարար) Լռութի՛ւն:

Գասպար. — Է՛հ.

Դիմարս. — Լռութի՛ւն: Հնարքով մը յաջողեցայ հոն՝ ներսը փակել ... (ձայնը փոխելով): Լաւ միտքս ինկաւ, ո՛ւր կը տանի հոն սրահին ծայրը եղած այն դռնակը:

Գասպար. — Գէտլի արտաքնոց:

Դիմարս. — Աքանջելի՛. (մեկուշի) «նոր տեսակ գրասենեակ մը»: Ուտի կրցայ հնարքով մը հոն ներս փակել ուրիշ մէկ վտանգաւոր խենթ մը:

Գասպար. — Բա՛բէ:

Դիմարս. — Յայտնի է: Խուժեց գրասենեկին մէջ ոտքէն մինչեւ գլուխը գինուած, դիւահարի մը պէս ոռնալով: Ուր է Գեղամը. կ'ուզեմ գինքը սպաննել ... Ժարաւի եմ անոր արիւնին ...

Գասպար. — Գեղնորակն է անտարակոյս:

Դիմարս. — Ընդհակառակն, ածուխի պէս

սեւ է:

Գասպար. — ... իմ դեղնորակ ըսածս տեսակ մը աւագակ է դեղին ձեռնոցներով, խիստ երկչոտ, որ երգում ըրած է սպաննելու Պ. Գեղամ Նուիրակը, որովհետեւ օր մը, զինքը գտնելով վրան տարճանակ պարպեց, առանց կարենալ հարուածելու զինքը, սակայն ...

Դիմարս. — Ո՛հ. Այս բանս հասկնալի է ... Ահա քեզի բանալին: Ես միւս խենթին քով կ'երթամ: Եւ եթէ փորձէ դուռը կոտրել ... կրակէ՛, կրակէ՛ առանց խղճալու:

Գասպար, — Մի՛ տարակուսիք (յուրս կը հանե տարճանակը):

Դիմարս. — (մեկուսի) «Անդիէն պէտք է ուրիշ ելքի դուռ մ'ըլլայ, կծկենք» (աչ կողմէն յուրս կ'երթի):

ՏԵՍԻՒ, ՏԱՄՆՈՒԻՆՆԵՐՈՐԴ

ԳԱՍՊԱՐ միայն, յետոյ ՆՈՒՐԱԿը և

ԱՍՊԵՏ ՍՈՒՐԵՆ

Գասպար. — Ուրեմն պահակ կենամ: Դիտենք քիչ մը թէ ի՞նչ կ'ընէ ... (բանալիին ծակէն ներս կը նայի):

Գեղամ. — Ի՞նչ կ'ընես հոն, Գասպար:

Գասպար. — (յուրջ) Լռութի՛ւն կ'աղաչեմ ...

Գեղամ. — Ի՞նչ պատահեցաւ:

Գասպար. — Հոն, ներսն է ... դեղնորակը:

Գեղամ. — Ի՞նչպէս:

Գասպար. — Ստոյգ կ'ըսեմ: Կամ գոնէ կ'ենթադրեմ որ նա ըլլայ: Զինքը ներս փակեց Պ. Ոստիկանապետը նորագիւտ հնարքով մը. կ'ըսէ թէ ուրքէն մինչեւ գլուխ զինուած, է եւ թէ

աչքերը տեղէն դուրս ցցուած՝ շարունակ կը գոչէր. ո՞ւր է Գեղամը որ սպաննեմ զայն ... արիւն:

Գեղամ. — Բա՛բէ: Ապա Ոստիկանապետը:

Դատարար. — Անդին է ուրիշ մէկ խենթի մը հետ: Հրաման տուաւ կրակելու եթէ ...

Սուրեն. — (դուռը կը զարնէ):

Գեղամ. — Գեղնորակը պիտի ըլլայ անպատճառ:

Սուրեն. — (դուռը կը զարնէ): Բացէ՛ք, բացէ՛ք:

Գեղամ. — Անձնատո՛ւր եղիր եթէ կ'ուզես խնայել կեանքիդ ...

Սուրեն. — (դուռը կը զարնէ) Բայց ի՞նչ կեանք: Բացէ՛ք Աստուծոյ սիրոյն, կամ դուռը կը կոտրեմ:

Գեղամ. — Ինքն է: Գեղնորակն է, ալ տարակոյս չկայ: Գիրքերնիս լաւ մ'որոշենք: Այս անգամ պատուաւոր ելլենք. ինծի աստիճանի բարձրացում մը, քեզի պարգեւ մը: Դու զգուշութեամբ դուռը պիտի բանաս և հազիւ թէ ներկայանայ՝ իրեն պիտի ուղղես ատրճանակդ պոռալով՝ կեցի՛ր կամ կը կրակեմ: Ես ալ անոր ուղղելով իմս պիտի գոչեմ կեցի՛ր կամ կը կրակեմ. հասկցա՞ր:

Դատարար. — Կատարելապէս:

Գեղամ. — Պատրաստ ուրեմն:

Սուրեն. — (ներսէն) Բացէ՛ք կ'ըսեմ. Աստուծո՛յ

Գեղամ. — (շուրջ և ծանր) Նուիրակ Գեղամ բանալ կու տայ դուռը, և յանուն օրինաց կ'իմացնէ քեզի որ ձերբակալուած ես: Ա՛հ, դու կ'ուզէիր սպաննել զիս ... քու ձեռքովդ լարած որոգայթիդ մէջ ինկած ես:

Սուրեն. — (դուռը կը զարնէ) Բայց դուք խենթցե՛ր էք: Բացէ՛ք կ'ըսեմ. Աստուծոյ համար:

Գեղամ. — (խնչպէս վերեւ) Գեղամ Նուիրակը հրաման կու տայ բանալու: Զգոյշ եղիր մատ

- չշարժելու ... ապա թէ ոչ կը սպաննենք
 գրեզ: (հրամայական) Բայց ... եւ ուշադիր:
 Գասպար. — (դուռը կը բանայ զգուշութեամբ):
 Գասպար. — { Կեցի՛ր կամ կը կրակե՛մ:
 Գեղամ. — {
 Սուրեն. — (ատրձանակը հանելով) Ի՞նչ է
 պատահածը ... Գեղամ, ի՞նչ կ'ընէք ...
 Երկուքը. — (իրարու կը նային եւ զետին կը
 ձգեն ատրձանակնին) Ոստիկանապետը:
 Գեղամ. — Ներեցէ՛ք, ներեցէ՛ք, ես ասոր մէջ
 յանցանք չունիմ ...
 Սուրեն. — Բայց ի՞նչ է այս եղածը: Ո՞ր
 է այն նուիրակը որ քիչ առաջ հոս էր:
 Գեղամ. — (Գասպարին) Բայց վերջապէս ի՞նչ
 էր ուրեմն այն ինծի ըսածդ հնարքի մը մասին,
 Ոստիկանապետին եւ Գեղնորակին վրայօք:
 Գասպար. — Ես ապշե՛ր մնացեր եմ. ո՞վ է
 այն պարօնը ...
 Գեղամ. — Ոստիկանապետն է Ասպետ Սուրեն:
 Գասպար. — Այն ատեն խաղ մը խաղցեր են
 մեր գլխուն:
 Սուրեն. — Բայց ի՞նչպէս: Որմէ՞:
 Գասպար. — Այն խաբեբան որ յանդգնեցաւ
 զձեզ հոս ծակը փակելու, ինքզինքը Ոստի-
 կանապետ Ասպետ Սուրեն հռչակել տուաւ:
 Ես չճանչնալով զինքը, հաւատացի իրեն եւ
 ահա մէկ ու կէս ժամէ ի վեր տիրաբար կը
 հրամայէ հոս:
 Գեղամ. — Եւ հիմա ո՞ր է:
 Սուրեն. — Ո՞ր է, ո՞ր է նա:
 Գասպար. — Դէպ ի հո՞ն:
 Գեղամ. — Այն ատեն փախած է:
 Սուրեն. — Եւք մը կա՞յ հոն: (Գեղամ դէպ
 այն կողմը կ'երրայ):
 Գասպար. — Այո՛, բայց գոց է, բանալին
 իմ քովս է: Փակեցի զայն՝ որպէս զի չփախ-
 չի այն մարդը՝ որուն համար այն խաբեբան
 կը պնդէր եւ կ'ուզէր որ խենթ համարուի:

Սուրբին. — Գէշ չէ:

Գեղամ. — Ահաւասիկ ինքը հոս է:

ՏԵՍԻԼ ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԻՄԱԲՍԵԱՆ և ՎԵՐԻՆՔ

Գեղամ. — (ուշտով) Ո՛չ մէկ քայլ, ո՛չ մէկ շարժում, ապա թէ ոչ կը սպաննեմ:

Դիմարս. — Ձեմ շարժիր (զամուռած կը մնայ դրան կողմնակի սեմին):

Սուրբին. — Ի՞նչ է անունդ:

Դիմարս. — Գարեգին (մեծ հառաչանքով մը) Դիմաքսեան:

Գեղամ. — Հասկցա՛յ, այն պարապորդ Դիմաքսեանը ...

Դիմարս. — Վտանգաւոր, այո՛:

Սուրբին. — Ի՞նչ էր պատճառը որ քեզ դրդեց Ոստիկանապետ հռչակելու զքեզ:

Դիմարս. — Ո՛չ մէկ պատճառ չկայ: Ես՝ հոս եկած էի ինքզինքս յանձնելու, կ'ուզէի որ զիս ձերբակալեն, մէկ խօսքով նպատակս էր քանի մը օրուան հացս ապահովցնել, ... զիս Ոստիկանապետի տեղ առին, եւ ես ալ եղած խաղին յարմարեցայ: Միթէ յանցանքն ի՞մս է:

Սուրբին. — Շատ լաւ, հաշիւդ վերջը կը տեսնենք: Խուզարկեցէ՛ք զինքը:

Դիմարս. — (սրուարով) Ո՛չ:

Սուրբին. — Ինչպէս ո՛չ: Խուզարկեցէ՛ք զինքը:

Դիմարս. — (ձեռները վերնազգեստին գրպանին մէջ դնելով, ուր մեծ խնամքով պահեր էր հաւնդներ ու հացը) Ո՛չ, ո՛չ. դատապարտեցէ՛ք զիս եթէ կ'ուզէք, բայց մի՛ կրել տաք ինձի խուզարկուելու նուաստութիւնը:

Սուրբին. — Հասկցա՛յ: Դու ղէնք ունիս վրադ:

Դիմարս. — Ո՛հ, զէնք չէ, անկէ դուրս մթերք-
ներ ...

Սուրեն. — Խուզարկեցէք զինքը:

Դիմարս. — (դուրս հանելով հաշկերը ու
հացը) Ահաւասիկ ... իմ ազամամթերքս ...
որոնք պատրաստուած էին այն բերդին հա-
մար որ հազիւ հազ ոտքի վրայ կը կենայ
անզուլթ անօթուլթենէն:

Սուրեն. — Ուրիշ բան չկա՞յ.

Դիմարս. — (գրեթէ լսելով) Ուրիշ ոչինչ Պ.
Ոստիկանապետ:

Սուրեն. — Տարէք զինքը արգելանոց և տուէ՛ք
որ ուտէ:

Դիմարս. — Երթանք, երթանք արգելանոց
զոր ես պիտի կոչեմ ... ազատանոց (երթալու
վրայ կ'ըլլան)

ՏԵՍԻՆ, ՔՍԱՆԾՆԿԵՐՈՐԴ

ԴԱՌԹ և ՎԵՐԵՐ

Դաշիր. — Ներելի՞ է:

Սուրեն. — Առա՛ջ եկուր:

Դաշիր. — (Դիմարսեանին) Բարի լոյս, Պ. Ոս-
տիկանապետ

Սուրեն. — Բարի լոյս:

Դաշիր. — (սևոր կը նայի և յետոյ դառնա-
լով Դիմարսեանին) Ուրեմն ես եկայ տեսնե-
լու համար թէ կրցա՞ք ձեր խօսքին վրայ
կենալ:

Սուրեն. — Ո՞ր խօսքին:

Դաշիր. — (նեղուշով) Ո՛հ, ի՛նչ կը մտնես դու
մեր գործին մէջ ... ես Պ. Ոստիկանապե-
տին հետ կը խօսիմ:

Սուրեն. — Բայց Ոստիկանապետն ես եմ:

Դաւիթ. — Այն ժամանակ պարոնը ...

Սուրեն. — Ճարտար խաբեբայ մըն է:

Դաւիթ. — Ա՛յ, թշուառակա՛ն. հանէ՛ վրայէդ իմ վերնագգեստս:

Դիմարս. — Վայրկեա՛ն մը:

Դաւիթ. — Ի՛նչ վայրկեան: Հանէ՛ կ'ըսեմ:

Դիմարս. — Կամա՛ց, կամա՛ց. Պ. Ոստիկա-
նապետ ձեզմէ՛ շնորհք մը կը խնդրեմ:

Սուրեն. — Ի՛նչ է:

Դիմարս. — Կ'ուզեմ պատասխանել այս պա-
րոնին:

Սուրեն. — Ըսէ՛ ուրեմն, բայց չուտով:

Դիմարս. — Կարճ պիտի խօսիմ, որովհետեւ
անօթութիւնը զիս պիտի մեռցնէ: Դու եկած
էիր այս պաշտօնատունը բողոքելու համար
քեզմէ՛ եղած գողութեան վրայ եւ պաշտօնա-
պէս խօսք առիր, փոյթ չէ թէ անկէ, որ
քու վերնագգեստը առնողն եղած էր: Իմ դի-
տաւորութիւնս էր, ուստի, ետ տալու զայն,
բայց ոչ այն ժամանակ, որովհետեւ եթէ
հանէի վրայէս այս թերմաշը, պիտի տես-
նուէին իմ հազուստիս պատճուածներն եւ
կարկտաններն, ինչ որ իմ դրութիւնս վտան-
գի մէջ պիտի դնէր: Դու դարձար, ես իմ
խօսքս կը պահեմ, եւ քեզի կը վարադարձնեմ
վերնագգեստը: Հետեւաբար այդչափ ձայն
բարձրացնելու իրաւունք չունիս. մանաւանդ
թէ պէտք է ինծի շնորհակալ ըլլաս, վասն զի
Կեղծ Ոստիկանապետի մը տեղ՝ եթէ գտած
ըլլայիր ... այո՛ ... վերջապէս կը հասկնաս
ըսելիքս ... այս վայրկենիս ստոյգ է որ եւ
ոչ իսկ զգեստիդ աստառը պիտի գանէիր:

Սուրեն. — Ո՛հ. բաւական է: Տուր վերնա-
գգեստը պարոնին՝ եւ պատասխանատու ես
եղած գողութեան:

Դիմարս. — Ահա վերնագգեստդ:

Դաւիթ. — Նուագագոյն փնասը:

Դիմարս. — Վայրկեան մը: Լաւ պիտի ըլլայ որ հազնելէդ առաջ լուալ տաս զայն դեղաջուրի մէջ: Զի գիտցուիր բնաւ ... ես չեմ կրնար վստահեցնել ...

Դաւիթ. — Հասկցա՛յ: Լաւ ուրեմն ... պահէ՛ վերնազգեստը ... քեզի կը պարգեւեմ զայն, ետ տո՛ւր ինծի միայն թղթերը:

Դիմարս. — Ո՛հ օրհնած ըլլաս ... իմ տաք ուտերս անհունս երախտագէտ պիտի ըլլան քեզի: Ահաւասիկ... ա՛հ... զանոնք հոն գրասեղանին վրայ դրի ...

Դաւիթ. — Բայց հոս ոչ մէկ բան չկայ:

Դիմարս. — (ձակատը բախելով) Յիմա՛ր, յիմա՛ր, հազար անգամ յիմար: Պ. Ոստիկանապետը թղթի ծրար մը ուզեց եւ ես սխալմունքով անոր զրկեցի քու թղթերդ:

Սոսրեմ. — Որո՞ւ ձեռքով:

Դիմարս. — Պահակի մը միջոցաւ:

Գասպար. — Զարեհին:

Դաւիթ. — Պէտք է շուտով ետեւէն վազեմ: Ի՞նչ է անունը, ո՞ւր կը բնակի:

Գեղամ. — Ասպետ Գուրգէնով, նոր ճամբայ թիւ 37. Ա. յարկ:

Դաւիթ. — (յանկարծական շարժում մ'ընելով) Է՛հ, ո՛չ, ո՛չ, չի կրնար ըլլալ:

Սոսրեմ. — Ի՞նչպէս:

Գեղամ. — Ինչո՞ւ համար:

Դաւիթ. — Զէ՞ որ հիւանդ է նա:

Գեղամ. — Այո՛:

Դաւիթ. — Բժիշկ Մարտիկի խնամքին ներքեւ չէ՞:

Գեղամ. — Ճիշտ այդպէս:

Դաւիթ. — Վա՛յ ինձ, եթէ Պ. Գուրգէնով կարդայ այն թուղթերուն մէջ գտնուած մէկ նամակս, ես կորսուած եմ:

Սոսրեմ. — Ինչպէ՛ս թէ ...

Գեղամ. — Ի՞նչ պատճառաւ.

Դաւիթ, — Ապահովապէս Պ. Մարտիկ ճիշտ ատոր համար կը գրէ ինծի որ այսօր ես Պ. Գուրգէնովին տունը երթամ զայն խնամելու համար. ինքը ստիպուած ըլլալով քանի մ'օր քաղաքէն բացակայիլ եւ ...

Սուրեն. — { Եւ ուրե՞մն:

Դաւիթ. — Ուրե՞մն Պ. Մարտիկ ինձ կ'ըսէ որ զայն բուժելու գործը երկար բռնեմ, որովհետեւ առատ վճարող մէկն է ... երեւակայական հիւանդ մը ...

Գեղամ. — { Ա՛հ, ա՛հ, ա՛հ:

Սուրեն. — { Այս բանս հաճոյք կը պատճառէ ինծի, որովհետեւ կը տեսնուի որ Պ. Գուրգէնովի հիւանդութիւնը բնաւ ծանր չէ:

Դաւիթ. — Ի՞նչ կ'ըսես, Աստուած իմ: Յուսամ թէ կարգացած չի ըլլար այն թուղթը:

ՏԵՍԻՆ ՔՍԱՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ

ԶԱՐԵՀ ԵՎ ՎԵՐԻՆՔ

Գեղամ. — Ա՛հ. ահաւասիկ Զարեհը:

Զարեհ. — (զայրացած, եւ դառնալով Դիմաքսեանին) Կրողը տանի: Պ. Ոստիկանապետ:

Գեղամ. — Ահաւասիկ Պ. Ոստիկանապետը: Այդ մարդը խաբեբայ մըն է:

Սուրեն. — Ո՛ւր է թուղթերու այն ծնարն որ քեզ յանձնուած է:

Զարեհ. — Ա՛հ. չեմ հասկնար ... Բայց ներեցէք ի՞նչ թղթերու վրայ կը խօսիք, անո՞նց վրայ որ ինծի տրուեցաւ Ոստիկանապետին տանելու:

Դաւիթ. — Այն թղթերը իմս են, իմս:

Դիմարս. — (շուտով) Իր ապրանքն է, իր ապրանքը:

Զարեհ. — Ոստիկանապետը բացաւ ծրարը ու թուղթերը: Մանուշակագոյն պահարանի մը մէջ կար նամակ մը: Շուտ մը բացաւ զայն: Աչքերը դուրս ցցուած էր, նամակը տիկնոջ տուաւ ըսելով՝ կարդա՛ ... կարդա՛ ... խեղճ տիկինը մարեցաւ: Իսկ Ոստիկանապետը ոստիւն մ'ըրաւ անկողինէն դուրս ցատկելով, եւ սկսաւ շրջաններ ընել բոլոր սենեակին մէջ ու խենթի մը պէս աղաղակել: Կալա-նաւորուի՛, մշտնջենաւոր աքսորի դատապարտուի ...: Ես որ բնաւ չէի հասկնար եղածը, ասի ծրարը՝ զոր օդին մէջ նետած էր եւ հազիւ կրցայ փախչիլ ... ու յոգնած եկայ հասայ հոս: Եթէ ուղիղ չէ ըսածս՝ ապտակ մը ինծի:

Դաւիթ. — Ա՛յ, վա՛յ ինձ, եւ այս բոլորը քու պատճառաւ:

Դիմարս. — Բայց ինչպէ՛ս, միթէ յանցանքը ի՞մս է:

Դաւիթ. — Ի՞նչպէս թէ ոչ.

Դիմարս. — Յայտնի՛ է: Բայց ի՞նչ փչեց խելքիդ, վտանգաւոր նամակներ դնել իմ վեր-նազգեստիս գրպանին մէջ:

Դաւիթ. — Ի՞նչպէս թէ քուկդ:

Դիմարս. — Իմս՛, այո՛, իմս: Միթէ տարա-կուսի տակ կ'ուզես ձգել զայն:

Դաւիթ. — (խնդրամէ դուրս ելած) Ո՛հ. գնա՛ կորսուէ՛ (կ'ուզէ մեկնիլ):

ՏԵՍԻԼ ՔՍԱՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ

ՌՈՒՐԷՆ և ԱՄԷԼԲԸ

Ռուբեն. — (կը հանդիպի Դաւիթի) Ներեցէ՛ք:

Դաւիթ. — Ոչինչ:

Ռուբեն. — (բոլորովին քրտնած է: Հագիւ մտած՝ գլխարկը կը հանե, և անկատին բըրտինքը կը սրբե ըսելով Գեղամին) Ա՛հ. վերջապէս գրեզ կը գտնեմ:

Գեղամ. — Եւ ուրեմն:

Ռուբեն. — Բոլոր քաղաքը շրջեցայ:

Գեղամ. — Ուրեմն, ուրեմն:

Սուբեն. — Խօսէ՛:

Ռուբեն. — (դժուարութեամբ կը խօսի, որովհետեւ տագնապած է) Պ. Ոստիկանապետը ...

Սուբեն. — Ծա՞նր է:

Գեղամ. — Ի՞նչ կ'ըսէ:

Գաւապար. — Ի՞նչ կ'ուզէ:

Ռուբեն. — (չանք ընկելով) Շուտ մը գրեզ տուն կը կանչէ ... կարեւոր կարգադրութիւններ կան ընելիք Ասպետ Սուրէն Ոստիկանապետին հասնելուն համար ...

Ամենքը { Տխմա՛ր
Ապուշ
Անմիտ

Դիմարս. — Ա՛հ, ա՛հ, ա՛հ, ա՛հ:

Ռուբեն. — քառերաբեմին մեջտեղն: Կատալերգօրեն վար կը ձգե իր գտակը, բաշկիմակը և անշարժ, բերանարաց, աչքերը դուրս ընկած, ապշած կը նայի՝ ներկայ եղողներուն, չկրնալով մեկնել այնչափ աղմուկին պատճառը, իրեն այնքան բնական երեւցած իրի մը համար):

ՊԱՆՏԱԼԷՈՆԻ ՀԱՇԸ

ԿԱՄ

ԱԿԱՆՋԻ ԿԵՐԱԿՈՒՐԸ

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ՄԷԿ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ,

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

Հ. Յ. Վ. ՏԻՐՈՅԵԱՆ

Ա Ն Ձ Ի Ն Ք

ԲԵՆԻԿ. Ծաղարար, գործէ քաշուած:

ՊԱՂՏԻԿ. Ոսկերիչ, վաղեմի բարեկամ Բենիկի:

ՊԱՆՏԱԼԷՈՆ. Ծառայ Բենիկին:

ՈՍՏԻԿԱՆ ՄԸ:

ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ:

ՆԱՄԱԿԱԲԵՐ ՄԸ:

Տեսաբանը Բենիկի տունը կը կատարուի. —
Բեմը կը ներկայացնէ սենեակ մը պարզօրէն կա-
հաւորուած:

Տ Ե Ս Ի Լ Ա Ռ Ա Զ Ի Ն

ՊԱՆՏԱՆԱԿՈՆ միայնակ

Պանտալեոն. — (Ներս կը մտնէ ձեռքը գաւազան մը, զոյգ մը ակնոց և կեղծամ մը, զորս սեղանի մը վրայ կը դնէ. կը ծռի իր տիրոջ կենդանագրին առջև ողջունելով զայն, որ կողմնակի՝ պատէն կախուած կ'ըլլայ):

Ո՛հ. տէր իմ, վաղը քու տօնդ է և դու անոր վրայ բնաւ բան մը չես ըսեր ինծի. բարեբախտաբար տօնացոյցը մէջ տեղ է, որուն մէջ կը տեսնուի թէ այսօր Ս. Բենեդիկտոսի տօնին նախօրեակն է: Բայց իրեն այս լոռւթիւնը պէտք չեմ գէշի մեկնել, վասն զի գինքը շատ կը սիրեմ: Եւ որովհետեւ տաս տարիէ ի վեր որ իր ծառայութեան մէջ եմ, երբեք չեմ պակսեր իր տօնի օրն նուէր մ'ընելու իրեն, նա վախ ունի որ այս տարի ալ նոյն աւանակութիւնը կ'ընեմ, ուստի կը ջանայ՝ իմ քսակիս խնայութեան համար, այդ օրն լոռւթեամբ անցնել տալ... Բայց ի զուր, սիրտս վկայեց և ինքնածին է այն բանը որ հաճոյքով կը կատարուի:

Սակայն իրեն հակառակ չընելու համար, այնպէս կարծել կու տամ իրեն որ ես բան մը չեմ գիտեր և մի միայն վերջի վայրկեանին կը նուիրեմ իրեն փողոսկրէ այս գաւազանը, այս կեղծամը և այս ակնոցները: Բայց, ինչո՞ւ համար ուրեմն, նա որ բնաւ դուրս չելլեր առանց ինծի ըսելու, «Պանտալէոն, դուրս պիտի ելլեմ, եթէ մէկը գայ, պիտի ըսես որ ես ժամը երկուքին կը դառնամ ճաշելու համար»։ Ինչո՞ւ ուրեմն այս առաւօտ նա գաղտուկ մեկնեցաւ

տունէն, առանց գոնէ կանչելու զիս որ իր փողպատը կապեմ ե վրան վրձինեմ, ինչպէս միշտ կ'ընէ: Այս կամ թէ ա՛յն ըլլայ անոր պատճառը, այս ժամուս ո՛չ մէկը ե ո՛չ միւսը կրնայ ըլլալ: Ուրեմն ո՞ւր գնացած պիտի ըլլայ: (Կը շուռի անցքին մէջ Բենիկին երգելու ձայնը): Բայց պիտի գիտնամ զայն, ե ահա՛ ինքը... Պահենք զասոնք շուտով որ ե է տեղ մը:

ՏԵՍԻԼ ԵՐԿՐՈՐԳ

ՊԱՆՏԱԼՅՈՆ յետոյ ԲԵՆԻԿ՝ իր վերարկուսին տակ ծրար մը թերեւով:

Բենիկ. — (Կը մտնէ երգելով):

Պանտ. — Միշտ զուարթ ես, տէր իմ:

Բեն. — Միշտ, մանչուկս, ե չեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ համար այսօր սովորականէ աւելի զուարթ եմ:

Պանտ. — (մեկուռի) Ես լաւ գիտեմ անոր պատճառը. (քարձը) կան այնպիսի օրեր...

Բենիկ. — Եւ ստուգիւ ինչո՞ւ համար տխուր պիտի ըլլամ: Ասկէ տասնեութ ամիս առաջ երբ ժառանգութիւն ստացայ հօրեղբորմէս, քաշուած եմ իմ ծաղարարի արուեստէս, գրեթէ...

Պանտ. — Գրեթէ տասմուկ ամիս:

Բենիկ. — Ի՞նչպէս ըսիր:

Պանտ. — Գրեթէ տասմուկ ամիս:

Բենիկ. — Պանտալոն, սիրելիս, զգուշացի՛ր վըտանգաւոր սղումներէ:

Պանտ. — Զարմանք, ըսածէդ բան մը չեմ հասկնար:

Բենիկ. — Ընդհակառակն ես շատ բան կը հասկնամ ե այդ ինծի բաւական է:... Արդ կ'ը-

սէի թէ գրեթէ տասն և մէկ ամիս կ'ընէ քաշուած եմ առուտուրէս:

Պանտ. — Այո՛, այո՛ տէր իմ տասմուկ ամիս:

Բենիկ. — Կուգեմ ըսել թէ մաքիս առաջ բերելով բոլոր այն շատակերներուն ցաւը, անոնց զիս փնտռելը. և ապա ներքսապէս միւթ թարուած ըլլալս՝ թէ ունիմ տանս մէջ խնայող, աշխատասէր և հաւատարիմ ծառայող մը, ի՛նչպէս չըլլամ ուրախ և երջանիկ ինծի տաբեկից մարդոց մէջ:

Պանտ. — Ձեր ազնուութիւնն է, տէր իմ, այդպէս ըսել տուողը: Միւս կողմանէ ստոյգ է, ուրախութիւն և քաջողջութիւն երջանկութիւն կը բերեն: Սակայն ներեցէք տէր իմ, որ զիս սփոփելու համար այս հարցումն ընեմ ձեզի, թէ ի՞նչ է պատճառը որ դուք այս առաւօտ դուրս ելաք առանց ինծի ըսելու թէ որո՞՞ն, ո՞ւր և ինչո՞ւ համար:

Բենիկ. — Ի՞նչ կուգես. օգը գեղեցիկ էր, ես լաւ տրամադրութեան մէջ էի, գնացի պտոյտ մ'ընելու գետեգեղքը, տեսնելու ջուրին վազքը, և այնքան ախորժս բացուեցաւ որ...

Բենիկ. — Կեցիր, նախ և առաջ ըսէ ինծի թէ կրնա՞ս գուշակել արդեօք թէ ինչ ունիմ վերարկուիս տակ ծածկած:

Պաղտիկ. — Վերարկուիդ տակ, թէ չեմ սխալիր, ըսեմ ահա: Կայ հնդկահաւ մը մեծ, պարարտ, հնդկահաւ մը գիրապարար:

Պանտ. — Ո՛հ, հիանալի՛ կենդանի... և փորն ալ լեցուած... սուղի նստած պիտի ըլլայ ձեզի, տէր իմ:

Բենիկ. — Ոչ. որովհետեւ ձեռքէ առնուած հընդկահաւ մ'է, սեղանադիրէ մը գնեցի զայն. մարդ մը որ պարգև առած պիտի ըլլայ՝ այսօր մեծ խրախճան մ'ընելու համար, բայց երէկ կաթուածով մը մեռած է:

Պանտ. — Կ'երևի թէ այդ մեռած մարդը զուարճասէր մէկն էր:

Բենիկ. — Գնա՛ շուտ մը զայն եփէ։

Պանտ. — Մեռեա՛լը։

Բենիկ. — Ի՛հ, ո՛չ, հնդկահաւը։

Պանտ. — Բա՛, ուրեմն հիւրեր պիտի ունենանք։

Բենիկ. — Եւ ո՛չ իսկ կատու մը։

Պանտ. — Եւ սակայն կսկիծ է ասիկա միայնակ ուտելը. գոնէ վաղուան սպասեցէք։

Բենիկ. — Ա՛հ ստոյգ է, բայց ես ապահով չեմ որ վաղը այնչափ ախորժ ունենամ որչափ այսօր, և յետոյ ուրիշ կերպով...

Պանտ. — Այն պարագային, կեր անուշ ըրէ կենդանին։

Բենիկ. — Այո՛. ուտենք զայն։

Պանտ. — Բայց եթէ մարդիկ պիտի հրաւիրուին, ժամանակն է հրաւէրը զրկելու։

Բենիկ. — Այո՛. վասն զի կէսօրն անցեր է.

Պանտ. — Պէտք է երթալ ամենէն մօտիկ գրտնուղին։

Բենիկ. — (պա՛ն մը մտածելէ ետքը)։ Այո՛, ամենէն մօտին, իրաւունք ունիս։

Պանտ. — (փնտռելով)։ Այդ պարագային անեկայ է պարոն...

Բենիկ. Ոչ, պարզ ծառայ մ'է ինծի ծանօթ։

Պանտ. — Ո՛հ, ո՛հ, ծառայի՛ մը կ'ընէք հրաւէրքի պատիւը։

Բենիկ. — Եթէ դու թոյլ տալու ըլլաս։

Պանտ. — Եւ ո՞վ է այդ ծառան։

Բենիկ. — Անիկա Պանտալէօն կը կոչուի, դու կը ճանչնաս զինքը։

Պանտ. — (բոլորովին շփոթած)։ Ի՛նչ, տէր իմ, է՛ս եմ։

Բենիկ. — Այո՛, զքեզ կը հրաւիրեմ. ամենէն աւելի մօտը դու չե՛ս։

Պանտ. — Մի՛ ծաղրէք զիս այդ կերպով։

Բենիկ. — Ստոյգ կ'ըսեմ որ քեզ կը հրաւիրեմ։

Պանտ. — Չե՛ր սեղանին։

Բենիկ. — Այո՛, իմ սեղանիս. դու տասը տա-

րի անթերի ծառայեցիր ինծի, և ես կուզեմ
այս փոքրիկ փոխարինումն ընել քեզի:

Պանտ. — Լաւ ուրեմն, ճիշտ է, այս բանս ինծի
ալ աւելի հաճոյ է քան այն ամէնը որ պիտի
կարենայիր տալ ինծի: Բայց, արդեօք դուք
չէ՞ք խաբեր զիս... եթէ յանկարծ մէկը ճա-
շին վրայ հասնի, ի՞նչ պիտի ընեմ:

Բենիկ. — Դու մէկէն ոտքի կ'ելլես, ուրիշ ճար
չի կայ: Օ՛ն ուրեմն, վազէ՛ փութով խոհանոց,
և հոգ տար որ ճաշը լաւ ըլլայ:

Պանտ. — Վստահ եղիք, ձեզի արժանի լաւու-
թեամբ, և այս քիչ բան ըսել չէ:

Բենիկ. — Մի՛ մոռնար իմ սիրած կերակուրս...
կը հասկնամ... տապկած աղանջը, ինչպէս
երէկ չէ միւս օր:

Պանտ. — Հասկցայ. (դուրս կ'երկէ):

ՏԵՍԻԼ ԵՐՐՈՐԴ

ԲԵՆԻԿ, միայն:

Այս խեղճ ծառան, նա գո՛հ է... Ա՛հ. եթէ միտքը
գար որ վաղը իմ տօնս է, բոլորովին տար-
բեր բան պիտի ըլլար. բայց, սակայն կրնայ
զայն գուշակել. վասն զի իր պարզութեանը
մէջ արթնամիտ է: Պիտի ցաւէի անոր վրայ,
որովհետեւ ինքզինքը պարտաւոր պիտի համա-
րէր ինծի ընծայ մը ընելու, ինչպէս որ մին-
չե օրս ըրած է, և ահա այս բանս է որ չեմ
ուզեր բնաւ:

Այ, այ, մէկը դրանս առջև կանգ առաւ: Տես-
նենք չեմ սխալիր, բարեկամ Պաղտիկն է: Ո՞ր
ծակէն դուրս կ'ելլէ որ երկու տարիէ ի վեր
ես զինքը չեմ տեսած: Պոլիսէ՞ն կու գայ, իմ

տօնս շնորհաւորելու համար, ասիկա ազնու-
ւութիւն մը պիտի ըլլայ իր կողմանէ: Բայց
եթէ կու գայ ինծի սեղանակից ըլլալու, ասի-
կա մեծապէս պիտի խոռվէ Պանտալէոնի
գործերը: Ո՛հ, ո՛հ, ես իրեն խոստացայ, խօսքս
պիտի պահեմ, մենք դէմ առ դէմ պիտի ճա-
շենք: Ահաւասիկ Պաղտիկ. լռենք.

ՏԵՍԻԼ ԶՈՐՐՈՐԴ

ԲԵՆԻԿ և ՊԱՂՏԻԿ

Պաղտիկ. — Է՛հ, ահա հոս եմ, իմ սիրելի Բե-
նիկոս, կը վախէի թէ մի՞ գուցէ բացակայ ըլ-
լաս: Ողջագուրենք զիրար:

Բենիկ. — Բոլոր սրտովս, բա՛րէ:

Պաղտիկ. — Աղէկ միտքս ընկաւ, դու կը ճանչ-
նաս իմ Թորոս հօրեղբայրս:

Բենիկ. — Ի՞նչ կայ որ:

Պաղտիկ. — Մեռաւ նա:

Բենիկ. — Ո՛հ, Թադէոս իմ հօրեղբայրս ալ:

Պաղտիկ. — Վա՛խ, ե՛րբ արդեօք:

Բենիկ. — Ասկէ տասնևութ ամիս առաջ:

Պաղտիկ. — Տասնևութ ամիս առաջ: Ահա ճիշտ
տասնևութ ամիս կ'ընէ որ ես կ'աղօթեմ իմ
սիրելի վախճանելոյս համար:

Բենիկ. — (Ժիծաղելով) Ո՛հ, ծիծաղեցուցի՛չ է,
մի և նոյն տարին:

Պաղտիկ. — (Ժիծաղելով). Արդարեւ ի՞նչ զար-
մանք. երբ մահը պատահի...

Բենիկ. — Այս կերպով դու ալ ինծի նման ժա-
ռա՞նգ ես:

Պաղտիկ. — Աստուած իմ, այո՛: Բայց, բարե-
կամս, երբ երեսունըհինգ տարի ապրած կ'ըլ-

լաս անձի մը հետ զոր կը սիրես, ո՛րքան դժուար է անկէ բաժնուիլը, և միայնակ զըտնուիլ մէկ օրէն միւսը, վասն զի երկուքս ալ մեր սիրելի հօրեղբայրներուն հետ կ'ապրէինք։

Բենիկ. — Ի՞նչ կրնաս ընել. պէտք է շնորհակալ ըլլալ Աստուծոյ ամէն բանի համար։ Ա՛հ,

լաւ միտքս եկաւ, ապա քու ոսկերչութիւնդ։

Պաղտիկ. — Ա՛լ վերջացուցեր եմ անիկա, սիրելիս. հօրեղբայրս հիմնեց այն վաճառատունը

և ինքը սիրուած էր բոլոր յաճախորդներէն։

Բենիկ. — Վերջապէս թող մը և հօրեղբայր մը յաւիտեանս իրարու հետ ապրելու չեն։

Պաղտիկ. — Ստոյգ է, պէտք է որ մէկը կամ միւսն սկսի։

Բենիկ. — Լաւագոյն է որ անիկա հօրեղբայրն ըլլայ։

Պաղտիկ. — Այս պարագային մէջ, ձեռքդ տո՛ւր և մխիթարուինք իրարմով։

Պաղտիկ. — Սիրով։ Այսօր ի՞նչ կ'ընես դու։

Բենիկ. — Թէ ի՞նչ կ'ընեմ։

Պաղտիկ. — Այո՛, ո՛ւր պիտի ճաշես։

Բենիկ. — (մեկոշսի) Ծածկեմ իրմէ, ասիկա Պանտալէոնի հաշուին չի գար։

Պաղտիկ. — Չե՞ս յիշեր թէ ուր կը ճաշես։

ՏԵՍԻՆ, ՀԻՆԳԵՐՈՐԳ

Նոյններն, ՊԱՆՏԱՆԻՈՆ

Պանտ. — (առանց Պաղտիկը տեսնելու), Ըսէ՛, ուրեմն, տէր իմ, ես չեմ գիտեր թէ ինչպէս պիտի եփուի փորը լեցուած հնդկահաւը։

Պաղտիկ. — (մեկոշսի) Փորը լեցուած հնդկահաւ մը։

Բեկիկ. — (մեկոռսի) Ո՛հ, յիմարը:

Պաւտ. — Այս առաջին անգամն է որ ինծի կը պատահի այսպիսի բան մը, և ահա ժամանակ ալ չկայ:

Պաղտիկ. — Դու իրաւունք ունիս, բարեկամ, գիրար մխիթարենք, ևս այսօր քովէդ չեմ հեռանար:

Պաւտ. — (մեկոռսի) Ա՛յ թշուառութեանս, պէտք չէի իմացնել:

Բեկիկ. — (մեկոռսի) Ա՛լ փախուստի հնարք չկայ:

Պաղտիկ. — Ժամը քանիի՞ն կը ճաշես դու:

Բեկիկ. — Ճիշտ ժամը երկուքին:

Պաղտիկ. — Ժամը երկուքի՞ն:

Բեկիկ. — Այո՛. վաղեմի սովորութիւն մ'է, և և ևս զայն լաւ կը գտնեմ:

Պաղտիկ. — Կրողը տանի. ևս ժամը երկուքին, հոս մօտերը՝ ժամադրութիւն մ'ունիմ ընելիք գործի պատճառաւ, որ նոյն իսկ գլխաւոր նիւթն է իմ ուղեորութեանս, և ևս ժամը չորսին միայն կրնամ ազատ ըլլալ:

Բեկիկ. — Ի՛նչ, ժամը չորսի՞ն:

Պաւտ. — (մեկոռսի) Ժամը չորսի՞ն, ի՛նչ լաւ:

Բեկիկ. — Զախորդ բան:

Պաղտիկ. — Բայց, դու շատ լաւ կրնաս ինծի համար կանոնի փոքր բացառութիւն մ'ընել:

Պաւտ. — Ա՛հ, իրաւունք ունիս. եթէ տէրս ուզէ ութ օր անկողին մնալ, կրնայ այդ բանը ընել:

Բեկիկ. — Իրաւունք ունի նա, արդէն սուղի նստած են ինծի այդ մարդահաճութիւնները: Կը հասկնաս դու թէ ինչ է վարժութիւնը մեր հասակին մէջ. ճիշտ այնպէս է երբ հարկ ըլլար որ ուրիշ սեղանի մը վրայ ճաշէի, կամ թէ իմ սովորած տեղէս դուրս տեղ մը նստէի, իմ ճաշս պիտի քնասէր ինծի:

Պաղտիկ. — Ա՛լ ըսելիք չունիմ: Բայց ինչո՞ւ համար այս տխմարը կ'իմացնէ ինչ որ ունիս:

Պաճուտ. — Մեծապատիւ պարոն, ես չէի գիտեր որ դուք հոն կը գտնուէիք, առանց ասոր...:

Բենիկ. — Ե՛հ, հերն անիծած. վաղը առաւօտ եկուր ճաշելու, դեռ մնացորդ կը գտնուի անկէ, և դու տոտիկ մը կամ թեի մը կրծօն կ'ունենաս:

Պաղտիկ. — Շատ լաւ, թող այդպէս ըլլայ:

ԵՐԳ.

Առ վաղիւ, վաղիւ, վաղիւ
Էգուց կանուխ վաղուին
Քեզ կը յանձնենք քոյ բաժին
Առ վաղիւ վաղիւ, վաղիւ
Խորովածն հնդկահաւին
Պատառն այն վերջին:
(Պաղտիկ կը մեկնի):

ՏԵՍԻԼ ՎԵՑԵՐՈՐԳ

ԲԵՆԻԿ, ՊԱՆՏԱՆԵՈՆ

Պաճուտ. — Ա՛հ. վերջապէս մեկնեցաւ... շատ վախցուց զիս:

Բենիկ. — Խա՛չ որ. քիչ մնաց քու տեղդ կը գրաւէր:

Պաճուտ. — Աքանչելի՜ սեղանակից մը պիտի ունենայիք, տէր իմ:

Բենիկ. — Ուրեմն դու աւելի՞ հաճելի կը համարես զքեզ:

Պաճուտ. — Ոչ. բայց ես զձեզ աւելի կը սիրեմ, և թէ ձեր գիրուկ հնդկահաւը չէ որ ինծի աւելի հաճոյք պիտի պատճառէ ձեզի սեղանակից ըլլալու: Բայց ներեցէք, տէր իմ, հարկ է որ երթամ քիչ մը զարդարուիմ:

Բենիկ. — Ի՛նչպէս, կրողը տանի, զարդարուի՞լ:

Պակտ. — Բան, զարդարուելու այս առիթն ստէպ չի պատահիր ինձ: Պիտի հագնիմ թաւիչէ տաբատս որ վեց տարի առաջ ինծի տուիք, յետոյ պիտի կապեմ եղջիւրաւոր դեղին փողպատ մը, պիտի հագուիմ բաց խնձորագոյն հագուստ մը, գինգաւոր կօշիկներս և փողպատիս վրայ ալ պիտի դնեմ հնդկահաւ գնտասեղս (կը մեկնի):

ՏԵՍԻԼ ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ

ԲԵՆԻԿ, միայն

Ես ալ կ'երթամ կտորիկ մը զարդարուելու. իր տօնին օրը ներելի է քիչ մը արդուզարդը (կը մտնէ իր սենեակը: Տեսարանը դատարկ կը մնայ, և կը շուշի փողահարուէրիւն մը փողոցին մէջ):

ՏԵՍԻԼ ՈՒԹԵՐՈՐԴ

ՊԱՆՏԱՆԷՈՆ, և ԲԵՆԻԿ

Պակտ. — (խոհանոցին մէջ). Բենիկ (իւր ննջասենեկին մէջ, այնպէս որ քստերաքեմը բռնորովին դատարկ է):

Բենիկ. — (առանց տեսնուելու): Ըսէ՛ ուրեմն, Պանտալէոն:

Պակտ. — (նոյնպէս) Հրամեցէք, տէր իմ:

Բենիկ. — Ի՞նչ է այդ երաժշտութիւնը:

Պակտ. — Ասիկա ինծի կ'երևայ՝ ցայգերգ մ'է որ ձեզի կը նուիրուի:

Բենիկ. — Գնա՛, նայէ՛ ուրեմն:

Պանտ. — Ես չեմ կրնար, շամփուրը կը դարձնեմ:

Բենիկ. — Ես ալ ածիլուելու հետ եմ:

ՏԵՍԻԼ ԻՆՆԵՐՈՐԴ

Նոյներն, ՊԱՂՏԻԿ

Պաղտիկ. — (միայն) Բա՛խտ մ'է իմ ծանօթիս հիւանդը ըլլալը. որով մեր ժամադրութիւնը վաղուան մնաց, և հետեւաբար այլ ևս արգելք չկայ ճաշ ընելուս իմ Բենիկ բարեկամիս հետ: Բայց ո՛ր է նա:

Պանտ. (խոհանոցին մէջ): Ուրեմն լսեցէք, տէր իմ, անոնք կ'ըսեն թէ ձեր տօնն է:

Բենիկ. — Ի՞նչ տօնս. բարի:

Պանտ. — Ճիշտ է... Մարտի 20ը, նախատօնակն է 21ին:

Պաղտիկ. — Իր տօնն է, ասիկա սքանչելի հանդիպում մ'է. լո՛ւռ: Եթե՛ամ իրեն ծաղկէ փունջ մը փնտռեմ, և ճիշտ ժամը երկուքին՝ վրայ հասնիմ իբրեւ պատահմունք մը: Ո՛հ, գեղեցիկ անակնկալ մը. (կը մէկնի):

ՏԵՍԻԼ ՏԱՄՆԵՐՈՐԴ

ԲԵՆԻԿ, ՊԱՆՏԱՆՔՈՆ

Պանտ. — (Բենիկի առջև եղելով քր իր սենեկէն դուրս կոշ գայ, հագուած՝ առանց կեղծ զեղծ Ոստի.

ծամի): Ներեցէք, տէր իմ, որ ես ձեզի շնորհաւորութիւնք ընեմ. բիւր մաղթանքներ: Բենիկ. — Շնորհակալ եմ, բայց զբաւի կուգամ, չարածնիկ, որ այդ ցայգենուագը քու կողմանէդ էր:

Պանտ. — Այո՛. տէր իմ:

Բենիկ. — Գիտես սակայն որ այս բանս ինծի հաճոյ չէ, բայց կը խնդրեմ որ գոնէ ուրիշ խենդութիւններ չընես: Անցեալ տարի դու ինծի տուիր զոյգ մը անզգիական անելի, առաջի տարին հայլիաւոր եպենոսէ վրձին մը: Ա՛լ չեմ ուզեր ասոնց նման ոչ մէկ բան:

Պանտ. — Այս անգամ կրնաք ապահով ըլլալ, վասն զի ես ոչ ինչ կրնամ տալ ձեզի փոխարէն այն պարզեին որ դուք ինծի կ'ընէք, թոյլ տալով ինձ որ ձեզի հետ ճաշեմ:

Բենիկ. — Աւելի աղէկ, տղաս, վասն զի իմ գիտաւորութիւնս քեզի հաճոյք ընել էր:

Պանտ. — Այս պարագային, կրնաք պարծենալ որ ձեր նպատակէն չէք վրիպած, ստուգիւ:

Բենիկ. — Ժամը քանի՞ է, կրողը տանի. երկուքին քառորդ կայ:

Պանտ. — Արդէ՛ն իսկ. շուտ սեղանի սպասները, վասն զի կը վախեմ որ չըլլայ թէ յանկարծ վրայ հասնի կախերես մը որ զիս խոհանոց դրկէ, ինչպէս եղաւ քիչ առաջ (կ'երթայ Պանտալեոն կերակոշոր բերելու):

Բենիկ. — Ահաւասիկ սիրած ճաշս, միամտութիւն, անկեղծութիւն և զուարթութիւն, շիտակն ըսելով, այս բանս միայն գիւղի մէջ կրնամ ունենալ:

Պանտ. — (ձաշը բերելով) Ահաւասիկ ինչ որ եղաւ, գեղեցիկ երևոյթ ունի, է՛հ: Ոսկեզօծուած չէ՛ մի:

Բենիկ. — Ի՛նչ անուշ հոտ: Փութանք սեղան նստիլ:

Պանտ. — Նախ դուք... ան, տէր իմ, ձեզմէ՛ վերջ:

Բենիկ. — (զոռարքացած) Շատ աղէկ, ահա հոս եմ. ի՞նչ շփոթած դէմք ունիս... Շարժէ՛ առանց քաշուելու:

Պանտ. — Պիտի նստիմ... բայց համարձակութիւն չունիմ, այս առաջին անգամն ըլլալով...

Պաղտիկ. — (դրսէն) Ահաւասիկ եմ, ահաւասիկ:

Պանտ. — Ողորմած Տէր:

Բենիկ. — Ի՛նքն է:

Պաղտիկ. — Անձեռոց մ'աւելի:

Պանտ. — Բարկութենէս կը ճաթիմ...

Բենիկ. — Փութա՛ ոտք ելլել:

Պանտ. — Զիզերս թուլցած են, ոյժ չմնաց վրաս:

Բենիկ. — Պէտք է սակայն ոտք ելլես: Ահաւասիկ... շուտ քրէ:

Պանտ. — (ոտք ելլելով) Հիւանդութիւն մը պիտի գայ վրաս ապահովապէս:

ՏԵՍԻԼ ՏԱՄՆԸՄԷԿԵՐՈՐԴ

Նոյներն, ՊԱՂՏԻԿ

Պաղտիկ. — Վերջապէս, ահա եկայ բարեկամ, բնաւ չէիր սպասեր. այնպէս չէ՞ մի:

Բենիկ. — Բնաւ, կը խոստովանիմ զայն:

Պանտ. — (մեկոռսի) Իբրեւ թէ մեծ բան մ'ըրաւ:

Բենիկ. — Ապա քու ժամադրութիւնդ:

Պաղտիկ. — Վաղուան ձգուեցաւ, ոսկերիչս ջերմի մէջ է:

Պանտ. — (մեկոռսի) Ո՛ւր էր թէ ջերմը գրեզ բռնէր:

Պաղտիկ. — Ապուրը լեցուած է և անձեռոցս

ալ դրուած, ուրեմն դու ինձ սպասեցիր: Հիա-
նալի է, հիանալի. հապօն սեղան նստինք:

Պանտ. — (մեկոշտի. դուրս ելլելով) Եւ ես
դէպ ի խոհանոց. Ահ. եթէ կարենայի հնարք
մը գտնել... Պէտք է փնտռել:

ՏԵՍԻԼ ՏԱՄԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ

ԲԵՆԻԿ, ՊԱՂՏԻԿ

Պաղտիկ. — (ցոյց տալով ձեռքը բռնած փուռը)
Բայց ամէն բանէ առաջ, սիրելի բարեկամ,
թո՛ղ տուր որ նուիրեմ քեզի երկու վարդերէ
կազմուած այս փուռը, որ խորհրդաւոր պատ-
կերն է մեր մէջ եղած վաղեմի բարեկամու-
թեան: Արդարեւ բազմ մ'է ինձ համար հոս
գտնուիլս այսօր. խորապէս զգածուած եմ և
երջանիկ կը համարիմ զիս, բարենշան տօ-
նախմբութեանդ առթիւ կարենալ քեզ յայտնե-
լու իմ սրտիս անկեղծ մաղթանքները: Անմուտ
ըլլայ կեանքիդ արեւը, միշտ պայծառ, միշտ
չողչողուն, կեցցես յաւէտ, կեցցէ մեր բարե-
կամութիւնը:

Բենիկ. — (յուզուած) Կարծեմ կամաց կամաց
իրաւունք պիտի տամ Պ. Պաղտիկին, Պան-
տալէոնին տեղը բռնած ըլլալուն համար:

Պաղտիկ. — Ի՛նչ ունիս, դու կու լա՞ս:

Բենիկ. — Այո՛. երկու վարդերէ կազմուած
փուռը որ խորհրդանիշ մ'է մեր երկուքին
բարեկամութեան, զիս բոլորովին կը յուզեն
... հոս սպասէ ինձի:

Պաղտիկ. — Ո՞ւր կ'երթաս:

Բենիկ. — Պէտք չէ՞ արդեօք գինիով թրջել քու
փուռը...: Պանտալէոն:

ՏԵՍԻԼ ՏԱՍՈՒԻՐԵՔԵՐՈՐԴ

Հոյակերն, ՊԱՆՏԱԼԻՈՆ

Պանտ. — (տխրորեամբ) Ի՞նչ բանի պէտք ունիս, տէր իմ:

Բենիկ. — Գինետուն իջի՛ր, կը դառնաս աջ կողմդ և լուսամտին ձախ կողմը, պիտի տեսնես երեք շիշերու վրայ գրուած պիտակ մը...

Պանտ. — Բայց, տէր իմ, ես կարդալ գիտեմ:

Բենիկ. — Ո՛հ, ստոյգ է, լաւ պիտի ըլլայ որ ես իջնեմ, որով անձամբ կ'ընտրեմ գինին և այսպէս աւելի ապահով կ'ըլլայ գործը:

Պաղտիկ. — Ի՞նչպէս, աւելի ապահով... Ա՛հ, կը հասկնամ:

Բենիկ. — Դու պիտի հաւնիս անոր:

Պաղտիկ. — Գնա՛, գնա՛ քանի որ կ'ուզես, տանդ մէջ ես. ըսելիք չունիմ:

Բենիկ. — Թո՛ղ, ահա սքանչելի Վաքոնը, ասկէ հրամմեցէք մինչև որ լաւագոյնը բերեմ:

ՏԵՍԻԼ ՏԱՍԵՂՁՈՐՍԵՐՈՐԴ

ՊԱՂՏԻԿ, ՊԱՆՏԱԼԻՈՆ

Պանտ. — (մեկուշի, մինչ Պաղտիկ կը խմէ): Ահա առանձին ենք... Եթէ իմացնեմ իրեն մտքիս մէջ ծնած գաղափարը... Բայց նա ինծի պիտի չհաւատայ... Բա՛հ, լաւագոյն է միշտ փորձելը... Կ'ըսեն թէ ծերերը ամէն բանի կը հաւատան... պէտք է նայիլ թէ պիտի կըլլէ:

Պաղտիկ. — (գիւնի խմելով) Մինչև առաւօտ
պիտի կոնծէի այս գինին:

Պանտ. — (խորհրդաւոր կերպով մը): Պարոն,
առանց կատակի, իրաւցնէ կ'ուզէ՞ք իմ տիրոջ
հետ ճաշել:

Պաղտիկ. — Անտարակոյս:

Պանտ. — Ուրեմն, դուք աւելի՛ քաջասիրտ էք
քան ուրիշ ամէնը:

Պաղտիկ. — Քաջասիրտ, ինչո՞ւ:

Պանտ. — Վասն զի պէտք է քաջասիրտ ըլլալ...
ահաւասիկ... Շատ տարի է որ դուք տեսած
չէիք խեղճ պարոն Բենիկը:

Պաղտիկ. — (նկատողութեամբ զննելով և յետոյ
վախցած): Երկու տարի կար...

Պանտ. — Այն ատեն չեմ գարմանար. ահա
տասնըութ ամիսէ ի վեր է որ զինքը բըռ-
նած է.

Պաղտիկ. — Ի՞նչ բան զինքը բռնած է, ի՞նչ
կայ...

Պանտ. — Ո՛հ. այո՛... Ի՞նչ, եթէ ուզէի այս
գիշեր ասկից վտարուիլ՝ ձեզի կ'ըսէի անիկա:
Կը բաւէ ձեզի սաչափ գիտնալ որ դուք եր-
ջանիկ եղած կ'ըլլաք, եթէ ասկից ելլէք եր-
թաք, ինչպէս որ մտաք:

Պաղտիկ. — Բա՛ն:

Պանտ. — Եւ եթէ ուզէիք ըսածիս հաւատք ըն-
ծայել, դեռ զինետունէն դուրս չեկած՝ դուք
կծիկը դրած կ'ըլլայիք:

Պաղտիկ. — Ես, ձգեմ փախչիմ մինչ անօթու-
թենէ կը մեռնիմ, երբ ճաշը պատրաստ է, և
երբ հնդկահաւին հոտը ամէն կողմ բռնած է:

Պանտ. — Երբ... երբ... երբ... կուզէ՞ք որ
ականջնիդ ողջ մնայ:

Պաղտիկ. — Ըսելի՞ք բան է այդ:

Պանտ. — Ուրեմն, դուք կրնաք մնաս բարոյ
ըսել ձեր ականջներուն... կը վստահացնեմ
զձեզ ըսածիս վրայ:

Պաղտիկ. — Դու խենթ ես:

Պանտ. — (ցած ձայնով) Ո՛հ, բայց քանի որ
կ'ուզէր իմանալ՝ ըսեմ, անիկա է խենթը:

Պաղտիկ. — Պ. Բենիկը:

Պանտ. — Այո՛, պարոն, ամէն ամիս գլխու
պտոյտ ունի, ամսոյն մէկէն մինչև հինգը:

Պաղտիկ. — Այսօր ալ ամսոյն չարօն է: Ո՛հ,
Աստուած իմ, ի՞նչ եղած է անոր պատճառը:

Պանտ. — Նախ և առաջ իր հօրեղբօր մահը,
զոր շատ կը սիրէր և յետոյ գինին զոր չա-
փազանց կը խմէր իր վիշտերը մոռնալու հա-
մար:

Պաղտիկ. — Սակայն այդպիսի բան մը չերեիր
իր վրան:

Պանտ. — Ո՛հ, հիւանդութիւնը յանկարծ կու
գայ վրան և այնպէս ալ կ'երթայ... նոսպայ
մը տկանջ մը կտրելու համար, և իսկոյն կը
մոռնայ: Այդ վայրկենին բացարձակապէս
տապկած տկանջներէ կերակուր մը կ'ուզէ,
ահաւասիկ իր մոլութիւնը:

Պաղտիկ. — Մինչև հիմա շատ տկանջներ կըտ-
րած է:

Պանտ. — Բաւական մը, բայց ոչ չափազանց:

Պաղտիկ. — Ուրեմն ըսէ՛ ինծի, ինչէ՞ն կ'իմանաս
անոր կտրելու այդ ցանկութեան նոսպան:

Պանտ. — Նախ իր երեսի գոյնէն, որ արևու
նման կը կարմրի, աչքերէն որ աստղի նման
կը փայլին, և յետոյ իր դանակները սրելու
ձեռն՝ աչքերը քեզի տնկած... Դուք ալ անոր
փորձը պիտի տեսնէք:

Պաղտիկ. — Ա՛հ, նա դանակները կը սրցնէ՛...

Պանտ. — (առնելով երկու դանակ) Այո՛, հա-
զիւ թէ տեսնէք անոր այսպէս ընելը, րրիք.
րրաք. րրիք. րրաք. (սրել կը ձեւացնէ) շուտ
մը դէպ ի դուռ վազեցէք փախչելու, ապա
թէ ոչ...

Պաղտիկ. — Հաւատացիր, այս ամէն խորհրդա-
ծութիւններէ վերջ, կը մտածեմ...

Պանտ. — Թողու՛ւ զինքը որ առանձին ճաշէ,
այնպէս չէ՞, ես այս խորհուրդը կու տամ ձե-
զի, նոպայէն ետքը կրնաք վերադառնալ հոս։
Պաղտիկ. — Այո՛, բայց այս լեցուած հնդկա-
հաւը։

Պանտ. — Այո՛, բայց ձեր ականջները։

Պաղտիկ. — Ստոյգ է։

Պանտ. — Նախ պէտք է որ կտրէ ականջնիդ և
այդ վայրկենին հնդկահաւը և դուք նոյն վի-
ճակը կ'ունենաք։

Պաղտիկ. — Իրաւունք ունիս, ստուգիւ կը փախ-
չիմ ես։

Պանտ. — (մեկոռսի) Ի՛նչ աղէկ, ես պիտի ճա-
շեմ (կը շտռի բեկիկի գալոս ճայնը)։

Պաղտիկ. — Ա՛լ ժամանակ չկայ։

Պանտ. — (մեկոռսի) Ա՛յ թշուառութեանս, ճաշէն
պիտի գրկուիմ։

ՏԵՍԻՒԼ ՏԱՍՆԸ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Նոյներն, ԲԵՆԻԿ, (կողով մը գրկած)

Բեկիկ. — (երգելով ներս կը մտնէ)։

Պաղտիկ. — (մեկոռսի) Ահա ուրեմն, սոսկալի
վայրկեանը... կաթիլ մը արիւն չմնաց ե-
րակներուս մէջ... ապահով եմ որ երեսի՞
գոյնը բոլորովին գացած պիտի ըլլայ... ա-
նիծեալ դանակը ձեռքն առաւ, կարծես հա-
ճոյքով զայն կը շօշափէ, կատաղի նայուածք
մը ուղղեց վրաս...

Պանտ. — (մեկոռսի) Լաւ է, լաւ է... վախը
կը սկսի ներգործել. ազնիւ պարոն Պաղտիկը
ա՛լ այնչափ չի զգար հնդկահաւին անուշ հո-
տը... իր տեղը ինծի պիտի թողու։

Բենիկ. — Օ՛ն ուրեմն, պէտք չէ բնաւ խորովածը սպասցնել. գայլի ախորժակ ունիմ... փութանք ուրեմն, հրամմէ հոն, բարեկամ, ես ալ հոս կը նստիմ:

Պանտ. — (ցած Պաղտիկին) Զգոյշ եղիր իր գինիին մէջ ջուր դնելէ, կը հասկնամ, ապա թէ ոչ...

Բենիկ. — (Պանտաղէոնին) Է՛հ ուրեմն ո՛ւր է ալանջի իմ կերակուրս որ քեզի այնչափ պատուիրեցի:

Պաղտիկ. — Այի, այի, այի:

Բենիկ. — Ես չեմ տեսներ զայն, անիկա գուցէ հաճոյք պատճառէ Պ. Պաղտիկի:

Պաղտիկ. — Շնորհակալ եմ, շնորհակալ եմ:

Պանտ. — Հաւատացէ՛ք, տէր իմ. ժամանակ չունեցայ, պէտք է որ պարոնը հրաժարի անկէ:

Պաղտիկ. — Ահա սկսաւ մոլեգնիլ.

Բենիկ. — Ուրեմն դուք առանց ալանջի պիտի ճաշէք, բարեկամ, բարեբախտաբար (ցոյց տալով հնդկահաշը) ահա ինչ որ քեզի պիտի փոխարինէ (կտրելով հացը) Կրողը տանի քու դանակներդ... Ասոնք բնաւ չեն կտրեր:

Պանտ. — Վաղը զանոնք պիտի սրցնեմ:

Բենիկ. — Վաղը. ճիշտ ալ ժամանակը գտար:

Պաղտիկ. — (մեկոռսի) Ա՛լ ինծի ազատում չկայ ասկէ:

Բենիկ. — Բայց, իրարմէ մէկ մղոն հեռու ենք... է՛հ. երկար ժամանակ է որ զիրար չենք տեսած, քիչ մ'աւելի մօտ գանք իրարու: Ես հոս կը նստիմ (այնպիսի դիրքով կը նստի որ տեսանելի ըլլայ ժողովրդեան):

Պաղտիկ. — (մեկոռսի) Քոյ քոյի՛:

Բենիկ. — Մօտ եկուր ուրեմն:

Պաղտիկ. — Ահաւասիկ, հոս եմ:

Բենիկ. — Դեռ աւելի մօտեցիր:

Պաղտիկ. — Շնորհակալ եմ... կ'ուզեմ սեղանի վրայ թևերս ազատաբար շարժել:

Պանտ. — (մեկոշտի) Վտանգաւոր դիրքի մէջ է:
Բենիկ. — Քու հանգստեամբդ. խմենք (Պաղտիկ
կ'ուզէ չոշր լեցնել ամոր գաւարին մէջ): Մէկ-
դի տար. գինին պէտք է անապակ ըլլայ,
այն բարեկամութեան նման որ զմեզ կը միաց-
նէ:

Պաղտիկ. — (մեկոշտի) Գեղեցիկ բարեկամու-
թիւն... Ո՛ւստուած իմ, ինչպէս իր աչքերը
կը սկսին փայլիլ:

Բենիկ. — Ի՞նչպէս կը գտնեսդու գինին:

Պաղտիկ. — Աքանչելի:

Բենիկ. — Է՛հ, ուրեմն, կրկնենք: (Պաղտիկ
կ'ուզէ դարձեալ չոշր լեցնել ամոր յաժարին
մէջ): Կրճղը տանի զքեզ՝ ջուրիդ հետ:

Պաղտիկ. — Բայց այդ՝ չափազանց սխալ տաք-
ցընէ զքեզ:

Բենիկ. — Աւելի աղէկ, քիչ մը գինեգուարթ
ըլլալը փաստ չի բերեր... Բայց դու չե՞ս ու-
տեր:

Պանտ. — (մեկոշտի) Ի՛նչ աղէկ, իմ ուզածս
ալ այդ է:

Պաղտիկ. — Կ'ուտեմ, կ'ուտեմ:

Բենիկ. — Ո՛հ, կը հասկնամ, ախորժակդ ասոր
համար (ցոյց կու տայ ձեռքիս հետքը) կը պահես.
(յետոյ մեկոշտի): Այո՛, Խեղճ Պանտալէոն,
Ի՛նչպէս ալ գուարթութիւնը կտրեց:

Պաղտիկ. — (անաբեկած). Ի՛նչ, կտրելո՞ւ վրայ
կը խօսիս:

Բենիկ. — Կրճղը տանի. դու նուրբ ականջ ու-
նիս (Պաղտիկ կը դողայ) Ի՛նչպէս, կը դողա՞ս
դու:

Պաղտիկ. — (մեկոշտի) Գոնէ միայն դողալով
վերջանար:

Բենիկ. — (առնելով դանակներն) Ուրեմն սկսինք
հիմա:

Պաղտիկ. — (ձեռնաւարով Բենիկէն): Կորսուած
եմ:

Բենիկ. — Ի՛հ, ո՞ւր կ'երթաս:

Պաղտիկ. — Բան չկայ... այս դռնէն հով կուգայ վրաս: (ցոյց տալով մեջտեղի դռուը): Հոս լաւագոյն կը զգամ:

Բենիկ. — Մտե՛մ, դու ալ. (դանակները կը սրցնէ քարձրաձայն երգելով): Չաթը չութը. թրիք թրաք: Պիտի տեսնես թէ Բենիկ ինչպէս կը վարուի հիւրերուն հետ:

Պանտ. — (ցած ձայնով Պաղտիկին) Շո՛ւտ, փախի՛ր:

Պաղտիկ. — (ցած ձայնով Պանտալեոնին) Ա՛լ սրունքներս չեն զօրեր:

Բենիկ. — (դանակը փորձելով) Ճիշտ ածելի մը, (ոտք կ'ելնէ): Ահաւասիկ, ի՛նչ բան կ'ուզես որ կտրեմ քեզի:

Պաղտիկ. — (փախչելով) Օգնութի՛ւն, օգնութի՛ւն:

Բենիկ. — (ետեկն վազելով) Բա՛բէ, ի՛նչ կայ, Պ. Պաղտի՛կ, Պ. Պաղտի՛կ (Պանտալեոն խնտալեկ կը ձարի): Խեղքը կորսնցո՛ւց. Պ. Պաղտի՛կ, Պ. Պաղտի՛կ (ամոր երեկն կը վազէ):

ՏԵՍԻՆ, ՏԱՍՆԸՎԵՑԵՐՈՐԴ

ՊԱՆՏԱՆԿՈՆ միայն, միշտ ծիծաղելով

Ա՛հ, այո՛... տեսայ զինքը որ գողի պէս կը վազէր: Ետ դառնալու վտանգ չկայ: Ո՛հ. ի՛նչպէս աղուորիկ մը վախցուցի զինքը. է՛հ ուրեմն, ճաշը անկէ աւելի լաւ պիտի երևնայ ինծի: Ո՛վ կրնար հաւատալ, սակայն, որ տըխմար գեղջուկ մը՝ ինչպէս ես, պիտի կլլեցնէի ծեր Ռոտրիկի մը՝ ինչպէս ինքն է:

ՏԵՍԻԼ ՏԱՍՆՈՒԹԵՐՈՐԴ

ՊԱՆՏԱԼԵՈՆ, ԲԵՆԻԿ շնչատպառ

Բենիկ. — Դիւակա՞ն տարօրինակութիւն, տասնուհինգ օրուան համար շնչատպառ ըրաւ զիս:

Պանտ. — Չկրցա՞ք հասնիլ անոր:

Բենիկ. — Ահ, ի՞նչ ըսել է, անոր հասնիլ, կարծես խենթանոց դնելու խենթ մը կը փախչէր:

Պանտ. — Ի՞նչ նորօրինակ ցնորք, ըսէք ուրեմն, տէր իմ, իմ բարի հրեշտակս չէ՞ որ իրեն զրկեց զայն, որպէս զի ես անոր տեղը բռնեմ սեղանին վրայ:

Բենիկ. — Պէտք է կարծել որ... բայց, ի՞նչ փոյթ, ի քնաս իրեն եթէ խելքը կորսնցնէ. ես իմս չեմ կորսնցներ:

Պանտ. — Սեղանը երկուքիս կը մնայ, տէր իմ:

Բենիկ. — Ստոյգ է, իրաւունք ունիս... Սակայն եղածը զիս անհանգիստ կ'ընէ:

Պանտ. — Բահ հին գինին էր որ անոր գլուխը զարկաւ, և ահա ամէն բան. խմենք եթէ հաճիք:

Բենիկ. — Ինչ որ կ'երեւի դու չես վախնար:

Պանտ. — Վա՛խ, և ինչո՞ւ վախնամ:

ՏԵՍԻԼ ՏԱՍՆՈՒԹԵՐՈՐԴ

Նոյներն, ԹԴԹԱՔԵՐ ՄԷ

Թղթ. — Պարոն Պանտալէոն:

Պանտ. — Ես եմ, ի՞նչ կայ ուրեմն:

Թղթ. — Նամակ մը ձեզի համար:

Պաւտ. — Ինծի համար. զարմանք... Ի՞նչ պիտի տամ քեզի փոխարէն:

Թոր. — Ոչինչ, պարոն, ուղեծախքը վճարուած է (կ'եղի):

Բենիկ. — Ես չէի գիտեր որ դու թղթակցութիւն ունիս:

Պաւտ. — Եւ ոչ ալ ես, բայց որովհետեւ ինծի կարգաւ սովրեցուցած չեն, բարի կը գտնուի՞ք զայն...

Բենիկ. — Տո՛ւր ինծի... սակայն եթէ զաղտնիք բան մը ըլլայ մէջը:

Պաւտ. — Ինչ փոյթ, կարդացէ՛ք ինչ ալ որ ըլլայ:

Բենիկ. — Գնա՛ ակնոցներս բեր որոնք պատուհանին քով եղած սեղանին վրայ դրած եմ:

Պաւտ. — (մեկուշի) Ահա պատահագոյն առիթը (բարձր) Հրամմէ. տէր իմ, ահա զոյգ մը ակնոցներ որ ձեռքիս տակ եկան, գուցէ յարմարին ձեր աչքին:

Բենիկ. — Ասոնք բոլորովին նոր են: Ա՛հ, Պանտալէոն, Պանտալէոն, ես խտաիւ արգիլած էի քեզի այս խենթութիւնները չընելու:

Պաւտ. — Ընդհակառակն, տէր իմ, դո՛ւք հրամայեցիք զայն ինծի ձեր սրտի մեծ բարութեամբը զոր ունիք իմ վրաս: Եւ յետոյ ա՛մէն օր տօն չէ:

Բենիկ. — (փորձելով ակնոցները) Աքանչելի ալ են: Այս խեղճ մանչը, կը ճանչնայ իմ ակնոցիս աստիճանը: Տեսնե՛ք (կը կարդայ) «Թագաւորական պահանորդի պաշտօնէութեան կողմանէ»: Ա՛հ, քեզի կը գրուի պահանորդաց պաշտօնէութեանէ մը:

Պաւտ. — Ա՛ս կը պակսէր: Ես չեմ ճանչնար, սակայն, զինուորական մարդ մը:

Բենիկ. — (շարունակելով) «Իմ սիրելի Պանտալէոնս, եթէ քու տիրոջը նոպան անցեր է...» Եթէ իմ նոպաս անցեր է:

Պանոս. — Վերջը տեսնենք:

Բենիկ. — « Ըսէ իրեն որ ես ձերբակալուած եմ
և թէ կը խնդրեմ իրմէ որ զիս պաշտպանէ:
Պաղտիկ »: Պաղտիկ, ինչ, Պաղտիկն է:

Պանոս. — Ձերբակալուած է:

Բենիկ. — Իհ, շուտ, շուտ կեղծամս:

Պանոս. — (մեկոշտի) Շատ աղէկ (բարձր) Հրամ-
մէ տէր իմ, ասով ծածկեցէք գլուխնիդ, այս-
պէս աւելի շուտ կ'ըլլայ:

Բենիկ. — Կրողը տանի... Ահ, Պանտալէոն.
կոիւի պիտի բռնուինք:

Պանոս. — Լաւ է, լաւ է, նախ ստիպողակա-
նին վրայ մտածէ... Այն խեղճ պարոն Պաղ-
տիկը:

Բենիկ. — Ահա հոն կ'երթամ... այս պարա-
գայիս մէջ ուրեմն... բայց ի՞նչ հանդիպած
կրնայ ըլլալ... և վերջին նորոյթով. դու
պատժոյ արժանի ես: Տո՛ւր ինձ իմ գաւազանս:

Պանոս. — Ահաւասիկ տէր իմ:

Բենիկ. — Գաւազան մը փղոսկրէ կոթով. ո՛հ,
ա՛յլ չափը անցաւ:

Պանոս. — Բայց շուտով մեկնեցէք... շատ նե-
ղութեան մէջ պիտի ըլլայ:

Բենիկ. — Կը թռչիմ ահա, բայց ի դարձիս, դու
պիտի չկարենաս ձեռքէս ազատիլ... Ակնոց,
գաւազան, կեղծամ, քեզմէ ա՛յլ ուրիշ բան չեմ
ուզեր, վասն զի դեռ կը կասկածիմ որ դու
պիտի նեղացնես զիս քու անակնկալներովդ:
Երթամ ուրեմն տեսնելու թէ ինչ պատահած
պիտի ըլլայ այն բարի Պաղտիկին թագաւո-
րական Պահականոցի պաշտօնէութեան մէջ:
Ասկէ երկու քայլ է, երթալ գալս մէկ պիտի
ըլլայ:

ՏԵՍԻՆ, ՏԱՍՆՈՒԻՆՆԵՐՈՐԴ

Նոյներն, ՊԱՂՏԻՊ, ՈՍՏԻԿԱՆ ԿԵ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ
նրբանցքին մէջ

Պանտ. — (Ուշ դնելով) Լսութիւն, լսութիւն:
(դռնը կը բացուի, Պաղտիկ կը տեսնուի չորս
գինեռորներու մէջ, և ուտիկան մը):

Բենիկ. — Ա՛հ, պարտնայք, ինչպէս կ'ըլլայ որ...

Պաղտիկ. — (վախցած) Զգո՛յշ կեցէք, նա խենթ է:

Բենիկ. — Ի՛նչպէս, ես խե՛նթ եմ:

Պանտ. — (մեկոռնալ) Ա՛լ ծիծաղելու կամք չու՛նիմ:

Ոստ. — Կը ճանչնա՞ք դուք այս մարդը:

Բենիկ. — Հարցնելու բան է. անտարակոյս, իմ
բարեկամս. Պ. Պաղտիկն է.

Պաղտիկ. — Ես չըսի՞ քեզի հոն:

Ոստ. — Լսութիւն. մի՛ խօսիր:

Բենիկ. — Նա քիչ առաջ ինծի հետ ճաշ կ'ընէր,
բայց յանկարծ փախաւ, իբր թէ սատանան
փորը մտնէր:

Պաղտիկ. — Ես շատ իրաւունք ունէի այնպէս
ընելու:

Ոստ. — Մենք գիտենք քու իրաւունքդ:

Պաղտիկ. — (ցած Պանտալեոնին) Ըսէ՛, ուրեմն,
Պանտալէոն, մոլի նոպան անցած կ'երևի,
այնպէս չէ՞:

Ոստ. — Անոր հետ վերաբերութիւն, զայն ալ
ձերբակալեցէ՛ք:

Պանտ. — Ի՛նչ, զիս ձերբակալե՞լ, վա՛յ առաջին
ինծի դաշողին:

Բենիկ. — Տեսրք ես պատասխանատու եմ ա՛նոր...
բայց ըսէ՛ք ինձ, ուրեմն, ինչ որ պա՛տահած է:

Ոստ. — Ահաւասիկ: Քիչ առաջ մենք նշմա՛

րեցինք Պահականոցէն այս մարդը՝ որ բոլոր ուժովը կը փախչէր տագնապալից՝ առանց գլխարկի, և զաղտուկ ետեւը կը նայէր թէ արդեօք զինքը հալածող մը կ'ա՞յ: Այդ փախուստը մեզի նոր օրինակ տեսնուելով, կըրնամ ըսել կասկածելի, և նոյն իսկ անիմաստ փախուստ մը, անմիջապէս բռնեցինք զինքը, փնտռեցինք վրան և գտանք իր քովը արծաթէ սեղանի սպասներ: Հարցփորձի միջոցին, որ ամենախիստ կերպով կատարեցի, նա խոստովանեցաւ որ ձեր տունէն դուրս կու գար և մենք անարդար չհամարեցանք ըսելու, թէ այս արծաթէ սպասը ձերն ըլլայ: Ինչ որ մեր կասկածը կը հաստատէ այս պատրաստ սեղանն է, հետեւեալ մենք դատարանին պիտի յանձնենք յանցաւորը, որպէս զի պատժուի զինուորական և քաղաքական խիստ օրէնքին համեմատ:

Պաղտիկ. — Բայց քանի որ ես ձեզի կ'ըսեմ...

Ոստ. — Լռութիւն մի խօսիր:

Բենիկ. — Տիարք, շատ շնորհակալ եմ ձեր ըրած մտադրութեանը, բայց այս սպասն իմս չէ:

Պաղտիկ. — Կը տեսնէ՞ք, ուրեմն...

Ոստ. — Լռութիւն, մի խօսիր: (Բենիկին) դուք կը համարձակի՞ք պաշտպանել այն մարդը որ գողութիւն ըրած է ձեզմէ: Մի ընդդիմանայք ապա թէ ոչ զձեզ ալ կը ձերբակալեմ իբրեւ գողակից:

Պաղտիկ. — Բայց քանի որ նա ինքն է ձեզի ըսողը...

Ոստ. — Լռութիւն:

Պաղտիկ. — Ո՛հ, կրողը տանի, քու լռութիւնդ ալ, զքեզ ալ, դուք միշտ իրաւունք կ'ունենաք:

Ոստ. — Ուսկի՞ց առիւր այս արծաթէ սպասը:

Պաղտիկ. — Արուեստակից ոսկերիչէ մը, նուէր տալու համար իմ բարեկամիս, ի պատիւ իր

տուրքին Բենեդիկտոսի, իր պաշտպանին, որուն այսօր տօնախմբութիւնն է:

Բենիկ. — (կը վազէ ողջագոչրուելոյ հետը) Ի՞նչպէս, սիրելիս, ասիկա ինծի՞ համար գներ ես:

Ոստ. — Լոռի՛ն. ինչ է ձեր անունը:

Բենիկ. — Բենիկ կը կոչուիմ:

Ոստ. — Բենիկ, Ստուգիւ սպասին վրայ Բ. գիրը կայ:

Պաղտիկ. — Այո՛, ես փորագրել տուի զայն՝ որ իր անուան նախատառն է:

Ոստ. — Լոռի՛ն, (Պաղտիկին) ինչո՞ւ համար այնպէս խենթաբար կը վազէիր երբ զքեզ ձերբակալեցինք:

Պաղտիկ. — Ձթողլու համար որ բարեկամս Պ. Բենիկ ականջներս կտրէ:

Բենիկ. — Ականջներ կտրե՞լ...

Պանտ. — (մեկուշի) Ա՛յի, այի, այի:

Ոստ. — Աւելորդ պատճառանքներ: Երթանք, երթանք ոստիկանապետին մօտ, որպէս զի այս խնդիրը որոշէ, ինչպէս որ ինքը լաւ տեսնէ:

Ամենքը. — Ոստիկանապետին մօտ:

Պանտ. — Օ՛ն ուրեմն, ո՛չ, ո՛չ, ո՛չ... Նա պիտի չերթայ. և որովհետեւ կը յամառեն չարչարելու այդ բարի մարդը, կը յայտարարեմ՝ ձեզ որ ուրիշ յանցաւոր մը չկայ հոս բաց ի Փրանկիսկոս Պանտալէոն՝ ձեր ծառայէն:

Բենիկ. — Ի՞նչ կերպով ուրեմն:

Պանտ. — Որովհետեւ պատիւ պիտի ունենայի այսօր ձեր անուան տօնախմբութեան առթիւ ձեզի հետ ճաշելու, եթէ ուրիշ մը սեղանակից չըլլար ձեզի, պարոն Պաղտիկի յանկարծ վրայ գալով՝ գաղափար մը ծնաւ մտքիս մէջ՝ զինքը ճաշէն հեռացնելու, հաւատացնել տալով իրեն որ դուք մերթ րնդ մերթ փափաք կ'ուեննաք մարդկանց ականջները կտրելու: Ահա ինչ որ ճշմարիտ է ձեզի կը խոստովա-

նիմ և կ'երդնում պատուոյս վրայ. փառք Աստուծոյ ըսածիս վկաներ կան: Հարցուցէք ամէնուն:

Պաղտիկ. — Ո՛հ, այս անգամ դու կրնաս պարծիլ յաջողապէս խաղացած ըլլալուդ համարքու դերդ, վասն զի ստուգիւ վախցուցիր զիս...
Բենիկ. — Ի՞նչպէս, չարաճճի, այդ միամիտ կերպարանքովդ...

Պանտ. — Մի՛ վստահիք շատ: Դուք լաւ գիտէք որ հանդարտ կեցած ջուրէն կը վախցուի:
Ոստ. — Օ՛ն ուրեմն, երկու կողմանէ ալ լսուեցաւ, ո՛չ վիրաւոր և ո՛չ ալ մեռնող կայ:

Բենիկ. — Բաց ի Պօրտոյի շիշէն՝ որուն վիզը պիտի կոտրենք, եթէ յօժարիք օգնել մեզի:

Ոստ. — Օգնել ձեզի, մեր պարտականութիւնն է այդ, այնպէս չէ՞ ընկերներ:

Զինուորք. — Այնպէս է: (Պանտալեոն գինիս կը հրամցնէ Ոստիկանին և զինուորներուն. որոնք խմելի վերջ շարեւ կու տան և կը մեկնին):

ՏԵՍԻԼ ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԲԵՆԻԿ, ՊԱՂՏԻԿ, ՊԱՆՏԱՆՈՆ

Բենիկ. — (բարձր ձայն խնդալով) Ո՛հ, իմ սիրելի Պաղտիկս, որչա՞ք ցաւած եմ այս անհաճոյ դէպքին վրայ...

Պաղտիկ. — Ահաւասիկ վերջացաւ, բայց ի՞նչ պէտք ունէր սատան Պանտալեոնը իմ գլխուս այսպիսի խաղ մը խաղալու քեզի հետ ճաշել կարեւոր համար: Քեզմէ աւելի ծիծաղելի պիտի ըլլայի իրեն հետ սեղանակից ըլլալովս:

Պանոս. — Ի՞նչ, ստուգիւ, պիտի հաւանէի՞ք
ինծի հետ սեղան նստիլ:

Պաղտիկ. — Ես հիմա ալ հաւան եմ... Սեղան
բազմինք և դու պիտի տեսնես որ զոհ պիտի
մնամ:

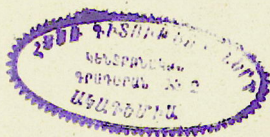
Պանոս. — Լաւ ուրեմն, կ'ընդունիմ առաջարկդ:

Պաղտիկ. — Ստուգիւ, այս է միակ միջոցը,
կրած յուզմունքս փարատել տալու համար:

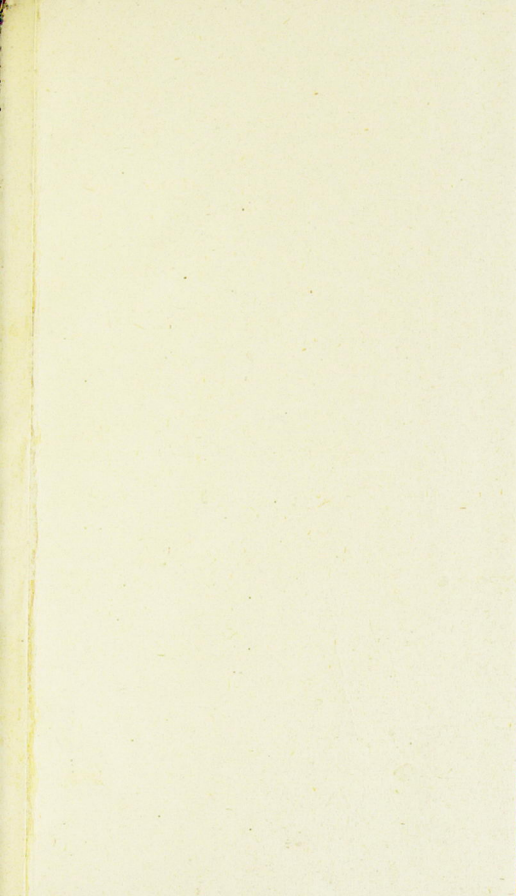
ԵՐԳ.

Ասոր վրայ կը պարծինք,
թէ չենք վախցեր ո՛չ այնչափ.
Որքան հիմա կըրեցինք
Սըրտի յուզմունք և սարսափ:
Շնորհիւ կըրած երկիւղիդ
Որ սիրտդ ըրաւ ելեէջ
Փաստ քեզ ըլլայ աներկմիտ
Տեսնել օր մը կեանքիդ մէջ
Հընդկահաւ մի բերեալ ձօն
Որ միշտ յիշես զՊանտալէոն:

ՎԵՐՋ

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0041952

ЦЕНА

AT

6026